Влада – Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ



ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 224 (1224) ♦ Вівторок, 28 листопада 1995 року ♦ Ціна договірна

Олександр МОРОЗ: «НАМ ПОТРІБЕН ЕКОНОМІЧНИЙ І ПОЛІТИЧНИЙ ПЛЮРАЛІЗМ»

«Ринкові реформи в Україні і роль Верховної Ради України у формуванні законодавчої влади для їх проведення (у зв'язку з прийняттям України до Ради Європи)» — така тема «круглого столу», організованого прес-службою Верховної Ради і редакцією українського журналу «Welkome» 24 листопада ц. р. У його роботі взяли участь Голова Верховної Ради Олександр Мороз, голова Комісії ВР з питань фінансів і банківської діяльності Віктор Суслов, керівник групи радників Голови Верховної Ради Іван Мусієнко, радник Голови ВР з питань економіки Віталій Мельничук, головний редактор журналу «Welkome» Віктор Воротніков, президент Асоціації комерційних банків Олександр Сугоняко, перший заступник голови правління банку «Аваль» Олександр Деркач, президент концерну «Міжнародні Авіалінії України» Віталій Потьомський, віце-президент концерну «Разноекспорт» Валерій Луценко, голова правління селянської інвестиційної компанії «Сінком» Юрій Яковенко, президент СП «Бауст» Іван Устенко, представник швейцарської фірми «Ді Молінар» Сергій Кравець.

Стислий виклад думок учасників «круглого столу» друкується на 2-й стор.

Дев'яносто — і це лише початок

У суботу Міжнародний центр культури і мистецтв ФП України в Києві зібрав під своїм дахом не один десяток профспілкових працівників. І не тільки вітчизняних. Урочисте засідання було присвячено 90-річчю виникнення масового профруху в Україні.

(Закінчення на 2-й стор.).

ПОСТІЙНИЙ "БІГ З БАР'ЄРАМИ",



або Чому тренер, який готує чемпіонів, працює вантажником

Як співається у відомій пісні «я вам не розкажу за всю Одесу», поглянемо лиш на те, що стосується спорту. Звідси, з Одеси, вийшло багато спортсменів, яких знав цілий світ. Найсвіжіший приклад (хотілось би сподіватись — не останній) — Віктор Петренко та Оксана Баюл. Де вони тепер — відомо. Якби тільки вони! Ми втрачаємо блискучих спортсменів, тренерів — одні їдуть за океан, інші залишаються вдома і ... йдуть у вантажники або, як сором'язливо каже статистика, «в інші структури», часом далекі від благородної законопослушності. Що далі? Нам би не варто забувати, що якраз гладіатори (тобто спортсмени, поставлені в екстремальні умови) змусили колись могутню Римську державу глибоко замислитись...

Проблемний матеріал нашого одеського кореспондента Георгія ВОРОТНЮКА читайте на 13-й сторінці.

РОБОЧА ПОЇЗДКА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ НА ПРИКАРПАТТЯ

24—25 листопада в Івано-Франківській області з робочою поїздкою побував Президент України Леонід Кучма.

Відповідаючи на запитання журналістів про мету свого приїзду, Президент України зазначив, що давно хотів побувати на Прикарпатті, ближче познайомитись з його людьми. З аеропорту він поїхав у стародавнє місто Галич, по дорозі зупинився на Княжій горі в селі Крилос біля пам'ятного знака «Меч і орало». Леоніду Кучмі було вручено булаву як символ влади.

(Закінчення на 16-й стор.).

У кожного своя Софія. Але мудрість — спільна

Сьогодні розпочинається офіційний візит делегації Народних Зборів Болгарської Республіки, очолюваної Головою Народних Зборів академіком Благовестом Сендовим. Відбудуться зустрічі болгарських парламентаріїв з Головою Верховної Ради Олександром Морозом, Президентом України Леонідом Кучмою, Прем'єр-міністром Євгеном Марчуком, головою парламентської Комісії у закордонних справах і зв"язках з СНД Борисом Олійником, народними депутатами України.

Передбачається також виступ Благовеста Сендова перед викладачами і студентами фізико-математичного факультету Київського університету. Він побуває в Національній Академії наук України, де матиме розмову з її президентом Борисом Патоном.

На думку голови болгарського парламенту, цей візит сприятиме розвиткові міжпарламентських зв'язків, подальшому поліпшенню політичних та економічних відносин наших держав.

Нам радять «план Маршалла»

Європейський Союз і Бельгія зацікавлені у розвитку відносин з країнами Центральної та Східної Європи, у тому числі з Україною, заявив в інтерв'ю агентству «Інтерфакс—Україна» прем'єр-міністр Бельгії Жан-Люк Дегане.

Ж.-Л. Дегане вважає за найкраще для розвитку країн Центральної та Східної Європи «повторити шлях США щодо Європи, який вони пройшли разом після другої світової війни». Він пояснив, що має на увазі розробку своєрідного «плану Маршалла» щодо цих країн для сприяння їхньому розвитку.

За словами Ж.-Л. Дегане, незабаром він, а також міністр закордонних справ Бельгії відвідають Україну.

Вітчизняні ракети зміцнюють російську ядерну потужність

Домовленості про придбання Росією в України 32-х стратегічних ракет СС-19 досягнуто на переговорах у Сочі військових делегацій двох країн. За словами головкома російських ракетних військ стратегічного призначення генерал-полковника Ігоря Сергеєва, це «дозволить підтримати потенціал Росії на належному рівні до 2009 року».

Командувач 43-ї ракетної армії України, генерал Володимир Михтюк підтвердив, що всі ядерні боєголовки буде виведено з території України до кінця 1998 року.

Росія прийняла також рішення щодо придбання в України угруповання стратегічних бомбардувальників, що складається з 19 літаків ТУ-160 і 25 ТУ-95МС, здатних нести ядерні крилаті ракети повітряного базування великої дальності. Разом із бомбардувальниками, за його словами, російська сторона одержить також більш як 300 крилатих ракет.

Роль і місце України все ще уточнюють

У Мадриді відбулася зустріч «трійки» Європейського Союзу та України. Нашу делегацію очолював міністр закордонних справ Геннадій Удовенко.

Нині «трійку» очолює головуючий у ЄС міністр закордонних справ Іспанії Х. Солана. До неї входять також колишній головуючий і майбутній — міністри закордонних справ Франції та Італії. Під час переговорів учасники зустрічі обговорювали можливість розширення торговельноекономічного співробітництва між Україною та ЄС, а також проблеми європейської безпеки, місця і ролі України в Європі.

Міністра закордонних справ України прийняв король Іспанії Хуан Карлос І, відбулися зустрічі Г. Удовенка в парламенті та з керівниками підприємницьких організацій країни.

Друзі! «Голос України» проводить для своїх передплатників-96 лотерею. Ті, хто з нами вже п'ять років, напевне, пам'ятають минулі розіграші. Ще більше запам'яталося тим читачам, котрим пощастило виграти. А таких в Україні, повірте, сотні!

Друзі! Ви станете учасниками розіграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» відразу на шість місяців. Опісля надсилаєте до редакції листівку, де вказуєте:

прізвище; ім'я; по батькові; домашню адресу; номер квитанції; номер поштового відділення, яке оформило передплату.

Розіграш лотереї — у січні 1996 року. Нагадуємо: передплатна ціна на І півріччя — 900 тис. крб., передплатний індекс українського варіанта — 60955, російського — 60997.

ДЕВ'ЯНОСТО — І ЦЕ ЛИШЕ ПОЧАТОК

(Початок на 1-й стор.).

Більш як двадцять мільйонів чоловік об'єднує тепер Федерація профспілок України — правонаступниця традиційних профспілок. Незважаючи на спроби багатьох партій і рухів як правого, так і лівого напряму, і на цьому наголосив у своєму виступі Президент України Леонід Кучма, поставити тредюніоністський рух «під свої прапори», професійні спілки України не дали втягти себе в політичну боротьбу. За словами голови ФПУ Олександра Стояна, вони залишаються «самостійною, незалежною від держави, конституційно захищеною масово-політичною організацією».

Утім така позиція зовсім не виключає співробітництво федерації з різними політичними угрупованнями в питаннях соціального захисту населення. Як не раз згадувалося, нинішні профспілкові лідери загалом поділяють програму економічного реформування України, проте підтримують лише ті кроки в цьому напрямі, які підкріплюються реальним соціальним захистом. Саме ФПУ, відзначив О.Стоян, була ініціатором створення Національної ради соціального партнерства при Президенті України. Щоправда, нинішні рішення ради мають суто декларативний характер, а отже, «не задовольняють профспілкову сторону». І треба зробити так, щоб вони стали обов'язкові до виконання для органів виконавчої влади.

У сьогоденній Україні паралельно ФПУ діє багато профспілок, альтернативних традиційним. Їх появу лідери федерації списують на результат демократичних перетворень у самому профспілковому русі, а також на недопрацювання послідовників «школи комунізму» у справі соціального захисту — як наслідок, люди шукають підтримки в нових організаціях. Проте головне, переконаний О.Стоян, такі профспілки створювали на замовлення з метою «не лише розхитати профспілки, а й через них дозволити міжнародним центрам диктувати свою політику». Нинішній глава ФПУ вважає проблему розпорошеності українських тред-юніонів за тимчасову — вони обов'язково об'єднаються.

Високу політичну оцінку діяльності вітчизняних профспілок дав у своїй доповіді Голова Верховної Ради Олександр Мороз. За його словами, «від того, яке місце в житті країни посядуть вони найближчим часом, залежить майбутнє України». Глава ВР зачитав звернення українського парламенту до профспілок з приводу ювілею.



Олександр МОРОЗ: «Нам потрібен економічний і політичний плюралізм»

(Початок на 1-й стор.).

Точка опори — Верховна Рада

Розпочинаючи розмову, Олександр Мороз зазначив:

«Говорити багато про стан української економіки не варто, все добре відомо: криза її системна, глибока. Продовжує охоплювати найрізноманітніші сфери нашого життя, і, схоже, дна її ще не досягли.

З другого боку, не раз можна було переконатися, що обговорення у Верховній Раді нових законопроектів у сумі конкретних фактів дає нову інформацію. Тому я хотів би, щоб сьогоднішня зустріч започаткувала нову традицію, бо потрібно зустрічатися з діловими людьми, розмовляти з ними, щоб бачити проблеми, краще їх розуміти, прагнути швидше розв'язати.

На роботу четвертої сесії Верховної Ради насамперед наклалася ситуація в економіці. Наведу такий характерний приклад. Під час розгляду питання про ратифікацію Угоди з Європейським Союзом щодо кредиту у 85 мільйонів екю дискусія розгорілася навколо питання: навіщо цей кредит, де його використовуватимуть, куди підуть вивільнені з бюджету кошти? У цій дискусії, до речі, взяли участь усі політичні сили, представлені у Верховній Раді.

Під час цього обговорення депутати ще раз проаналізували розвиток економіки за останніх чотири роки, причини виникнення й зростання зовнішніх боргів, особливо за останній рік. Ситуація в економіці об'єктивно складна. Адже народногосподарський комплекс уже на початку 1992 року був збитковий. І ця збитковість зростала протягом чотирьох років. Особливо тоді, коли почали дорожчати енергоносії. Тож і не дивно, що борг за них становить кілька мільярдів доларів.

Інша причина — ми не знайшли адекватних механізмів, щоб замортизувати це подорожчання енергоносіїв. Причини можна називати різні, але, узагальнюючи, треба сказати відверто, що держава не мала власної економічної політики».

Потім Голова Верховної Ради зупинився на проблемах приватизації, відносин з виконавчою владою. На його думку, сьогодні найголовніша проблема — прийняття Конституції. Олександр Мороз піддав критиці проект Основного Закону, підготовлений робочою групою. Він вважає: парламент у будь-якій державі — гарант демократії.

Завершуючи вступне слово, Голова Верховної Ради наголосив:

— Ми маємо збудувати суспільство з економічним, політичним плюралізмом, який дає можливість кожному реалізувати свій потенціал в загальних інтересах народу.

Джерела і складові податкового хаосу

«Я хотів би зупинитися на деяких проблемах податкової політики. Нині готуємо великомасштабну податкову реформу: підготовлено 30 законопроектів, — з такого радісного повідомлення почав свій виступ Віктор Суслов, але продовження це повідомлення не дістало. — На жаль, у нас є кілька джерел оподаткування. Якщо дотримуватися Конституційного договору, то податки регулюються виняткова законами України. Однак поки що домогтися не вдалося. Скажімо, 15 вересня приймають Закон про акцизні збори на тютюн та алкоголь, а через три дні з'являється Указ Президента, а відтак Закон і досі не підписано.

Я вважаю, що ми врешті-решт маємо визначитися, хто творить законодавство у сфері оподаткування.

Цього року Верховна Рада прийняла 7 законів, що стосуються податкової сфери, а два законопроекти, підготовлені Кабміном, відхилила».

Голова Комісії ВР переконаний, що позбавлення пільг імпортерів, повне збирання податків і, зокрема акцизу, дасть можливість ліквідувати дефіцит бюджету, позбутися значною мірою зовнішньої заборгованості. Віктор Суслов висловив думку, що реальний шлях наповнення бюджету — зменшення податкового пресу. Окрім того, він піддав критиці позицію членів уряду, які пропонують для ліквідації бюджетного дефіциту ввести нові види податків з одночасним збільшенням ставок наявних. Зокрема, на його думку, до бюджету наступного року Кабмін закладає підвищення податкових ставок. Як приклад Віктор Суслов навів пропозицію збільшити в півтора рази плату за землю промисловими підприємствами.

Банки і принцип «доміно»

Олександр Сугоняко зупинився на чинниках ризику для комерційних банків. Один з трьох, що істотно впливає на їхню роботу, — нестабільність законодавчої бази. Це не дає змоги банкам створити належні умови для роботи. Саме тому нині 18 банків в Україні — збиткові.

Водночас він підкреслив, що іноземний інвестор насамперед дивиться на стабільність банківської системи. Президент Асоціації комерційних банків закликав не поспішати з прийняттям Закону про Національний банк України.

На думку заступника голови правління банку «Аваль» Олександра Деркача, ні у Верховній Раді, ні у президентській структурі банками не займаються. Підвищення статутного фонду до 500 трильйонів карбованців веде до банкрутства банків, а отже, спрацьовує принцип «доміно», бо зрештою найбільше потерпають не так працівники банку, як його клієнти — громадяни, підприємства.

Олександр Деркач зупинився також на проблемі кредитування виробництва. Він вважає, що ніхто, насамперед уряд, не звертає уваги на внутрішніх інвесторів.

Віктор Суслов у відповідь заперечив, що нині така база з'явилася: Верховна Рада прийняла у третьому читанні Закон про промислово-фінансові групи. І коли банк ввійде до такої групи, — інвестиції не оподатковуватимуть.

Проте заступник голови правління банку «Аваль» з цього повідомлення не вельми зрадів:

— Не кожний банк створюватиме ПФГ, не з кожного СП утвориться промислово-фінансова група.

— Але не кожний банк поспішає працювати з довгими грошима, — на цю репліку Голови Верховної Ради спробували знайти пояснення і Олександр Деркач, і Олександр Сугоняко.

Проте Олександр Мороз вважає, що сьогодні кредитну політику формує не Україна:

— Ми змушені грати за чужими правилами.

А Віктор Суслов уточнив, що нинішній склад Верховної Ради зменшив ставку оподаткування з 55 до 30 відсотків. Водночас він підкреслив, що, навпаки, потрібно прискорити прийняття Закону про Національний банк України. Він ознайомив з переліком проектів законодавчих актів стосовно банківської сфери, що їх підготовлено для затвердження Верховною Радою.

Голова Комісії Верховної Ради підкреслив:

— Банки мають стати двигунами розвитку економіки.

Коли права рука забирає в лівої і навпаки...

— Якщо банки — кровоносна система економіки, то транспорт — нервова, — так філософськи приєднався до розмови Віталій Потьомський, який зупинився на деяких проблемах концерну «Міжнародні Авіалінії України» — підприємства зі змішаною формою власності. З'ясовується, що, позбавляючи усіх підряд пільг, сьогодні насамперед позбавили гарантій іноземних інвесторів. Бо, як підкреслив президент концерну, податкові служби не хочуть надавати передбачених законом пільг, щоб не створювати (це їхній аргумент) такий прецедент.

Водночас Віталій Потьомський звернув увагу на недосконалість митної політики. Скажімо, самовар чернігівських умільців коштує 45 мільйонів карбованців, а для того, щоб вивезти його за кордон, іноземець мусить сплатити таку саму суму митного збору. Слава Богу, що пересічному українцеві перевезення через кордон цього товару обходиться вдвічі дешевше.

Інший приклад — оподаткування технологічних операцій. Парадоксально, але факт: завозячи в Україну літак вартістю 45 мільйонів доларів, концерн змушений заплатити митний збір у розмірі 10 відсотків вартості, а ще 15 відсотків коштує митна процедура.

Розмову про податкову політику, яка має бути гнучка, продовжив Юрій Яковенко. Голова правління Селянської інвестиційної компанії вважає, що рядовий інвестор оподатковується двічі. А через те, що інвестиційні компанії вельми чутливі до правового поля, то потрібне співробітництво з постійними комісіями Верховної Ради, — така його позиція.

Чи прийдуть інвестиції, якщо бракує патріотизму?

Івана Устенка найбільше хвилює правове поле Криму, де працює підприємець, адже в Україні і в Автономній Республіці діють різні закони. По-різному їх трактують бодай самі податкові служби. Отже, у ділових людей є значні проблеми.

Олександр Мороз у відповідь підкреслив, що в будь- якій державі — єдина податкова політика і єдина фінансова система. Отже, і для Криму обов'язкове правове поле України. А місцеві податки і збори встановлюють для покриття дефіциту бюджету.

Віце-президент концерну «Разноекспорт» Валерій Луценко попросив пояснити суть проекту закону про націоналізацію, що його готують у стінах Верховної Ради.

У цьому зв'язку запитанням Віталій Потьомський звернув увагу на проблему чинника політичного ризику для людей, що займаються підприємництвом. Зокрема, він навів приклад, коли Європейський банк розвитку і реконструкції підвищив процентну ставку щодо страхування власної діяльності у зв'язку з можливістю націоналізації. До речі, Україна очолює цей сумний список з 4 відсотками ризику. Навіть війна в Югославії менше непокоїть, аніж перспективи націоналізації тих чи тих підприємств. Причина — процитовані німецькою газетою вирвані з контексту слова нашого Президента під час його візиту в ФРН про те, що він не виключає можливості націоналізації підприємств.

Голова Верховної Ради, роз'яснивши суть законопроекту, зупинився на проблемі відповідальності працівників засобів масової інформації, чиї публікації впливають на імідж нашої держави. Олександр Мороз вважає, що кожен, хоч би де він працював, має бути патріотом своєї Батьківщини. Водночас він зазначив, що Україна підписала 16 угод про захист інвестицій, ряд угод про уникнення подвійного оподаткування.

Іван Мусієнко зупинився на проблемі захисту вітчизняного інвестора й запропонував саме під таким кутом зору розглядати законопроект про націоналізацію і не вбачати в ньому проблему експропріації.

Думка Голови Верховної Ради не розходилася з думкою попереднього промовця:

— Безперечно, саме вітчизняному інвесторові і треба віддати перевагу.

Орієнтир — європейські цінності

Торкаючись питання вступу України до Ради Європи, Віталій Мельничук загострив увагу на проблемі конкуренції українських виробників товарів і послуг з іноземними виробниками.

— На жаль, наші товари не конкурентоспроможні на власній території, не кажучи вже про світовий ринок.

На його думку, наша держава відстає не тільки в економічній сфері, а й політичній, духовній, у виробленні тактики і стратегії діяльності на міжнародній арені. І в цьому для неї криється чи не найбільша небезпека, бо суспільство, у яке увійшла Україна, має інший характер. Це — відкрите суспільство.

Радник Голови Верховної Ради позитивно оцінив вступ нашої держави до Ради Європи, бо в цьому вбачає гарантію правового поступу України, її правового розвитку.

Водночас в Європі дещо інші економічні орієнтири — соціальна спрямованість, цивілізоване державне регулювання економіки тощо. А якщо говорити про конституційні засади, то для європейських держав характерні — сильний парламент і сильний уряд.

«Давайте будемо вчитися разом» —

цими словами Голова Верховної Ради і підбив підсумок розмови за «круглим столом», яка хоч і була першою, однак, безперечно, дала поживу для роздумів як законодавцям, так і діловим людям.

Недаремно Олександр Мороз запропонував:

— Вносьте свої пропозиції до Верховної Ради. Я розумію, що ви не маєте права законодавчої ініціативи, але ніхто краще від ділових людей не знає, що сьогодні потрібне для економіки.

Водночас, на його думку, варто проводити серед ділових людей своєрідну презентацію законодавчих актів, які будуть прийняті в першому читанні Верховною Радою, оскільки ділові люди зможуть точніше визначити доцільність і необхідність того чи того закону, а також механізм його дії.

І така співпраця дасть користь.

Володимир КОРОЛЮК.

Ринок праці

Молодим повсюди в нас дорога!

Відтоді, як навчальні заклади припинили забезпечувати своїх випускників робочими місцями, дипломована молодь дружними рядами рушила на штурм вітчизняного ринку праці в пошуках свого місця в житті. А знайти його сьогодні нелегко.

Скрутний економічний стан країни, незатребувана робоча сила, пробуксовка реформи оплати праці — всі ці об'єктивні причини поглиблюють проблему працевлаштування молодого спеціаліста. І часто-густо вже не йдеться про роботу з обраного фаху, про радість праці. Патетика відійшла в минуле. А сьогодення вельми прозаїчне — як прогодувати себе та сім'ю.

На жаль, державні центри зайнятості неспроможні задовольнити потреби у вакансіях, які відповідають моральним й матеріальним запитам сучасної молоді. Переважно на українському ринку праці потрібна некваліфікована робоча сила. А білі комірці залишаються не при справах... А втім, не всюди. На базі Національного університету «Києво-Могилянська академія» створено центр працевлаштування її студентів та випускників. Академія не хоче розтринькувати власний «золотий запас». У цій гуманній місії центру допомагає «Інтернешнл ексчейндж сентер» (Латвія). Центр існує уже п'ятий рік, має свої представництва в державах СНД і займається працевлаштуванням за кордоном молодих людей віком від 18 до 30 років. Щорічно завдяки цьому центрові приблизно 500 юнаків і дівчат з колишнього Союзу мають можливість вчитися, стажуватися, працювати й, що немаловажно, заробити за кордоном. У асортименті — робота у літніх таборах, паркових зонах, готелях, сім'ях (гувернерами), фермах у Америці, Франції, Німеччині, Іспанії, Норвегії, Швейцарії. Навчання й стажування у США, Німеччині, Англії. Плата за таке задоволення (головно оплата за проїзд) з перспективним заробітком надто помірна. Як правило, роботу за кордоном пропонують студентам на час літніх канікул. Стажування й навчання у зарубіжних вузах триває від 3 до 18 місяців. Отже, жодних перепон для освоєння далекого зарубіжжя, крім мовних бар'єрів (знання іноземної обов'язкове), у нашої молоді немає.



Ольга ВАУЛІНА.

Апаратний інстинкт

Проблему браку робочих місць у нашій державі намагаються розв'язувати вельми своєрідно — шляхом твореня вакансій у зростаючому держапараті. Не виключено, що в недалекому майбутньому про простих громадян взагалі багатої, але тимчасово бідної України піклуватиметься ще один комітет (міністерство, відомство, рада), покликаний допомогти нам з вами розв'язати наші наболілі питання, а саме — якомога вигідніше в ринкових умовах продати свою залежалу працю (це коли ви — робітник від верстата), і якомога дешевше оцінити найману робочу руку (коли ви з діда-прадіда експлуататор), не отримавши при цьому відому комбінацію з трьох пальців. Найпевніше, ця потрібна структура фінансуватиметься з державного бюджету.

Втім, зважаючи на різноманітні вибоїни на шляху національної законотворчості, привід для скорботи у платника податків з'явиться не в скорім часі. Це ще раз підтвердив «круглий стіл» з питань національного партнерства, який відбувся днями у парламентській Комісії з питань соціальної політики і праці.

Обговорювалися неофіційні «тези до «Положення про національну раду соціального партнерства», запропоновані міжнародним фондом «Українські реформи» і знову-таки неофіційний проект «Положення про національну службу посередництва і примирення», розроблений Центром соціальних досліджень імені В.Старосольського Національної конфедерації профспілок України.

Власне, суть пропозицій полягала в одному — дати національній раді соціального партнерства, створеній як дорадчий орган при Президенті за часів Леоніда Кравчука, статус постійно діючої! (тобто такої, що має апарат, власні кошти і, звичайно ж, ширші повноваження). До його розширеної компетенції ввійде укладання Генеральної і регіональних тарифних угод, проведення тристоронніх консультацій і переговорів з метою досягнення консенсусу або хоча б тимчасового перемир'я між профспілками, роботодавцями та урядом, а можливо, ще й своєрідне «судійство» у трудових конфліктах національного масштабу.

Ставиться за мету: по-перше, — вгамувати загальнонаціональну знервованість, і по-друге, — заповнити прогалини у трудовому законодавстві (читай — створити чіткий механізм досудового врегулювання трудових спорів). Проте... бажання поставити воза попереду коня здатне згубити будь-яке добре починання.

Конем цього разу є проект закону «Про соціальне партнерство», розроблений і поданий до Кабміну Міністерством праці, про який за «круглим столом» нагадав хіба що один з його авторів. Хтось згадав про ще одного забутого «коня» — проект закону «Про порядок розв'язання колективних трудових спорів (конфліктів)», привид якого четвертий рік поспіль блукає іноходцем у коридорах Верховної Ради.

Опозиційним лейтмотивом над «круглим столом» пролунало зауваження заступника начальника управління соціально-трудових відносин Мінпраці Геннадія Туріщева про право на тарифну автономію, без якого поняття соціального партнерства — то фікція з фікцій. Простіше кажучи, хто і про що торгуватиметься або домовлятиметься, коли статусу «правильної» все одно набуде думка третьої сторони — ДЕРЖАВИ?

На думку деяких експертів, створена три роки тому Рада соціального партнерства була дитиною мертвонародженою. І те, що за всі ці три роки до його «дорадчого» голосу ніхто не дослухався (або не схотів дослухатися), скоріше підтверджує висновок. Який сенс радитися раку, лебедеві та щуці, коли віз за кілька хвилин поглине болото?

Якою б не була мораль цієї алегорії, єдиним позитивним моментом обговорення його учасники гуртом визнали момент пізнавальний. Важко не погодитися.

Ганна РОМАНЦОВА.

Освіта

ТУРБОТИ І МРІЇ «БУРСАКІВ»

Професійно-технічне училище № 14 — найстаріше в індустріальному Краматорську. Вже понад півсіку тут готують кваліфіковані кадри для флагмана вітчизняного машинобудування — «Новокраматорського машинобудівного заводу», що нині став акціонерним товариством. За цей час із «бурси» на виробництво прийшло близько 18 тисяч спеціалістів машинобудівного профілю — слюсарів, токарів, зварників, ковалів тощо. За статистикою, кожен четвертий робітник заводу — випускник ПТУ № 14.

Нещодавно в училищі відбувся черговий, ювілейний, випуск — близько двохсот юнаків і дівчат. Усі працевлаштовані — поповнили трудові колективи АО «Новокраматорський машинобудівний завод» та інших підприємств міста.

Як відомо, нині профосвіта переживає далеко не кращі часи. Та ось Краматорське ПТУ № 14, попри все, переживає другу молодість. Що ж сприяє цьому в незвичайних ще для багатьох ринкових умовах?

Перш за все, творчий підхід інженерно-технічного колективу до виробничного навчання. Так, скажімо, з початку поточного року тут реалізовано майже на 2 мільярди карбованців своєї ж продукції. Звідси і додаткове фінансування. Зуміли, як слід, підготуватися до нового навчального року: відремонтували корпуси, гуртожитки, майстерні, їдальні, навіть придбали собі новенький комп'ютерний клас. Окрім цього, організували нещодавно спільне виробництво із приватним підприємством «Крам-Діком», що дозволило не лише отримати додаткові прибутки, а й значно поліпшити якість підготовки учнів.

Директор ПТУ Михайло Григорович Куприков вважає, що професійна освіта — це завтрашнє благополуччя і випускників її, і багато в чому держави.

Відомо, що деякі училища Краматорська (і не тільки), які раніше готували кадри для важкої промисловості — машинобудування, металургії, вугільної галузі тощо — сьогодні перепрофілюються: вчать продавців та швачок. Яка думка щодо цього керівника суто індустріального учбового закладу?

— Якщо ці спеціалісти потрібні місту, регіонові, а училища мають відповідну базу, гарантують працевлаштування своїм випускникам, то це слід лише вітати, — говорить М.Г.Куприков. — Хоча я не бачу необхідності готувати таких спеціалістів три роки — можна і скоріше. Інша річ — кадри машинобудування: вони потребують не лише високої професійної підготовки, але й загальноосвітньої. Тим паче, що більшість підприємств нашого міста — індустріальні.

Планів у колективу ПТУ № 14 багато. Заповітна ж мрія — щоби система профосвіти повернулася обличчям до базових підприємств.

Юрій ДОЦЕНКО.

Краматорськ
Донецької області.

«Рибний день ми наближали, як могли...»

Одинадцять років тому в Керчі відкрили філію Калінінградського інституту рибної промисловості і господарства із заочною формою навчання. Вступникам пропонували за їхнім вибором оволодіти одним з восьми фахів, понад 200 чоловік стали його студентами. 1990 року відкрито й денну форму навчання. Два факультети, морський і технологічний, готували високопрофесійних фахівців для рибогосподарської галузі.

Нині на стаціонарі навчається 220 чоловік, на заочному відділенні — 1260. Добре дібраний професорсько-викладацький склад на чолі з ректором Юрієм Тимофійовичем Іларіоновим терпляче й уміло веде від курсу до курсу своїх вихованців. Серед ветеранів і чудових морських фахівців — професори Л.І.Новик, Б.П.Долматов, доценти М.М.Соколов, В.Л.Веденеєв, В.П.Карпенко та багато інших.

На знімку: декан технологічного факультету, доцент кафедри інформатики і прикладної математики М.Н.Єршов на лекції.

Фото Євгена ЧЕРНИШОВА (Укрінформ).

Зв'язок

Пошта віників не в'яже, але щось там продає

Через матеріальну скруту на обласному підприємстві поштового зв'язку «Луганськпошта» скоротили штати листонош. Подекуди рівно удвічі. Від нововведення постраждали саме великі міста. Тепер, скажімо, мешканцям обласного центру не варто зазирати у поштову скриньку частіше, ніж двічі на тиждень.

А на селі особовий склад «поштового війська» залишається сталим. До речі, підраховано, що сільський листоноша щоденно проходить «на своїх двох» 5—8 кілометрів. Якщо скоротити штати й тут, скажімо удвічі, листоноші доведеться носити сумки по 10—16 кілометрів на день, а це ж чималі переходи між селами!

Утім, скоро до сільського носія новин прийде техніка, і своїми двома він буде вважати не тільки ноги, а й колеса. Презентований Міністерством зв'язку велосипед йому видадуть безплатно, як і формений одяг.

— Так, «Луганськпошті» тепер вкрай нелегко — скоротилася передплата газет і журналів, що їх одержує населення. В обласному центрі, інших містах ми втратили значну частину прибутків через те, що функції виплати пенсій передали малим підприємствам, — розповідає директор поштового менеджменту і технології «Луганськпошти» Віра Якуненко. — Хоча це — на заваді Закону «Про пошту».

Але можливості утримуватися на плаву ще є.

Наприклад, поштовики почали приймати плату за комунальні послуги, оформлювати видачу приватизаційних сертифікатів, розгорнули мережу торгівлі.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

З ветерана по картоплині

Близько 30 тонн картоплі зібрали й передали центральній районній лікарні ветерани війни і праці Кіровоградського району. Зважаючи на непросте становище із забезпеченням хворих продуктами наступної зими, ці люди вирішили конкретно допомогти лікувальному закладу.

Микола ВОЛОК.

м. Кіровоград.

ЦІНИ НА ОСНОВНІ ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ НА РИНКАХ УКРАЇНИ

Базарний день (27.11)	Яловичина	Свинина	Кури	Сало	Яйця	Олія	Сметана	Сир жирн.	Картопля	Цибуля	Яблука
Суми	250—350	350—450	400—500	300—330	180—190	190—200	200—300	180—200	45—50	35—40	80—150
Чернігів	250	450	600	300—350	180—200	—	200	300	50	—	100
Рівне	190—200	300—320	350	300	200	170	220	120	50	50	70—150
Київ, Лук'янівський ринок	450—500	450—500	500	350	220	200	250	170—200	60	50	100

На початку тижня

Президент — Конгрес: хто кого на цей раз?

Президент Білл Клінтон — американський Конгрес: гучний політичний поєдинок матиме на цьому тижні продовження. Після того, як Клінтон обійшов конгресменів у питаннях бюджету, на порядок денний висунуте нове протистояння. Воно цікавіше з точки зору міжнародної значимості, ніж попереднє, внутрішньо американське, адже вирішується, бути чи ні американському контингентові в Боснії.

Навряд чи треба сумніватися, що «янкі» на Балкани все ж поїдуть. Питання в іншому: якою «кров'ю» доб'ється цього Клінтон, рішуче заявивши: «Без американців мир у Боснії не настане». Головний, так би мовити гуманістичний, аргумент конгресменів-опонентів: балканський мир не вартий життя жодного американського солдата — явно поступається проголошеній Клінтоном необхідності постійного лідерства США у будь-яких подіях світового значення і підтримки в Боснії своїх європейських союзників по НАТО (читай — підживлення власного авторитету в цій організації). Хоча ні для кого не секрет, що значною мірою Клінтона спонукають до балканського миротворства американські вибори, які вже не за горами.

Отже, Конгрес ухвалив американських солдатів до Боснії не посилати. Президент Клінтон давно вже вирішив протилежне. Хто кого на цей раз? І що отримає Конгрес в нагороду за компроміс, який, швидше за все, неминучий?

Анатолій МАРТИНЮК.

Аби нам жити по-китайськи

Наступний візит Президента України до КНР змусив знову заговорити про «китайське диво». Китайська політика реформ і відкритості, яка досліджується в кожному підручнику з політекономії, останнім часом мала неабиякі успіхи.

Нагадаю, що першим здобутком Китаю стало розв'язання продовольчої проблеми. Закріплення земельних ділянок за селянськими подвір'ями, а також державна допомога фермерам швидко дали результати — за два-три роки країна була цілком забезпечена сільськогосподарською продукцією.

Другим кроком реформ стало залучення іноземних інвестицій. З 1979 до 1989 року кількість об'єктів іноземних інвестицій зросла до 200 тисяч, а загальна сума вкладень — до 100 млрд доларів. Більше того, податкова політика Китаю спрямована на підтримку спільних підприємств і підприємств з іноземними інвестиціями. Наприклад, можуть на три роки звільнити від сплати податків, а протягом п'яти років дозволять зменшити виплати державі.

Такий сприятливий клімат у економіці зумовив швидке піднесення виробництва. За останні п'ятнадцять років щорічний приріст валового національного продукту становив 9,8%, а за період 1992—95 років — 13%. Іноді це призводило навіть до негативних явищ, таких, як інфляція або дефіцит сировини. Тому уряд КНР вирішив контролювати приріст ВНП у межах 10 відсотків.

Швидкі темпи реформ, природно, викликають неоднозначну реакцію китайців. Частина з них невдоволена існуванням іноземних підприємств у КНР, інфляцією. Однак політика реформ і відкритості майже одразу дає плоди.

Для України Китай став другим партнером за обсягами товарообороту, який за 9 місяців становить 500 млн доларів. Для Китаю Україна — теж другий партнер серед держав СНД і Східної Європи.

На території нашої країни працюють 56 спільних україно-китайських підприємств і представництв китайських фірм і компаній.

На нещодавній зустрічі з журналістами Надзвичайний і Повноважний Посол КНР в Україні Пань Чжанлінь розповів про проблеми україно-китайських відносин. З'ясувалося, більша частина торгівлі між нашими державами (60—70%) відбувається через посередників. Від цього страждають обидві країни. Тому слід налагоджувати прямі контакти з тим, щоб надати нашим торгово-економічним відносинам нового імпульсу.

Це нелегко зробити, доки більшість китайських підприємств посідає вичікувальну позицію. Зарубіжні підприємці бачать недосконалість українського закону про інвестування, який унеможливлює вільне вивезення прибутку. Але заради справедливості слід сказати, що нині готується міжбанківська угода, яка дасть можливість підприємцям переказувати до своєї країни кошти через банк, а не провозити їх у «чемоданах».

Ще однією проблемою, яка хвилює китайських урядовців, є незбалансованість торгівлі з Україною. 1994 року, коли обсяг товарообороту між нашими державами становив 827 млн доларів, негативне сальдо Китаю становило 500 млн. Це означає, що Україна набагато більше продає КНР, аніж купує в неї.

Приблизно такі економічні проблеми порушуватимуться під час візиту Президента України до КНР. Але ж як хотілося б, щоб, перебуваючи в Китаї, наші державні мужі якнайкраще придивилися до їхнього життя і збагатили свій досвід. Можливо, тоді (хто знає!) світ заговорив би і про «українське диво». Є ж бо чим здивувати!

Валентина ДРОЗДОВА.

Хроніка. Факти. Події

• *Париж*

Підуть «у ногу»

Європейські війська залишать територію Боснії водночас з американськими після закінчення річної місії з нагляду за виконанням мирних угод. Про це повідомив міністр закордонних справ Франції Ерве де Шаретт, виступаючи в Національних Зборах. «Не може бути й мови про те, щоб Сполучені Штати відкликали свої війська раніше, напередодні президентських виборів, залишивши європейцям завершити цю місію», — сказав він.

• *Лондон*

І знову переговори під питанням



Було перервано переговори між урядовцями Великобританії та Ірландії, що входять у так звану групу зв'язку, які відбувалися в суботу в Лондоні. Під час переговорів так і не вдалося виробити компроміс з головної проблеми, що гальмує мирний процес в Ольстері. Йдеться про початок здавання Ірландською республіканською армією та іншими терористичними організаціями Північної Ірландії арсеналів нагромаджених ними озброєнь.

• *Сідней*

Ядерні країни, роззброюйтеся!

Прем'єр-міністр Австралії Пол Кітинг оголосив про створення міжнародної комісії, до завдання якої входить розробка комплексного плану ліквідації у світі ядерних озброєнь. До комісії ввійдуть видатні політичні діячі, науковці, експерти в галузі ядерної зброї з 15 країн. Її очолить постійний представник Австралії в ООН Річард Батлер. Перше засідання комісії відбудеться в Канберрі в січні наступного року.

• *Тбілісі*



Інаугурація — свято всенародне

У неділю тут відбулася інаугурація обраного цього місяця на новий п'ятирічний термін Президента Грузії Едуарда Шеварднадзе. З цього приводу відбувся військовий парад за участю підрозділів Міністерства оборони Грузії та внутрішніх військ МВС республіки.

• *Дакка*

Прем'єр попросив, президент послухав

Президент Бангладеш Абдур Рахман Бісвас розпустив парламент країни. Як сказано в офіційному повідомленні, що надійшло з бангладешської столиці Дакки, «глава держави ухвалив це рішення на прохання прем'єр-міністра Бангладеш Бегум Каледи Зія Рахман». Про дату загальнонародних виборів до найвищого законодавчого органу Бангладеш оголосять додатково.

Співдружність держав — це дружба здорових людей

Першим практичним кроком у виконанні підписаної україно-кубинської угоди стало відкриття нового приміщення спільного медичного центру «Либідь-інтер».

Зробивши ремонт занедбаного і давно непрацюючого дитячого садка, колективи медичного підприємства і Київського авіаційного заводу отримали унікальний діагностичний центр. Тут лікують людей, хворих на вітиліго. Як відомо, в нас ця хвороба донедавна вважалася невиліковною, а кубинські спеціалісти досягли в її лікуванні неабияких успіхів.

У центрі лікуються пацієнти з різних держав. Тут побували чотири тисячі чоловік, 65 відсотків з яких — наші співгромадяни. Для них — окремі пільги в оплаті курсу лікування. Консультації, а також лікування протягом тижня у санаторії в Кончі-Заспі стане хворому в 150 доларів.

Разом з діагностичним центром відкрито і новий корпус санаторію, на урочистому відкритті якого був присутній Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Куба в Україні Серхіо Лопес Бріель. Він сказав, що ця подія символічна, коли першим нашим спільним підприємством є центр з охорони здоров'я. Адже налагоджувати стосунки між нашими державами мають саме здорові люди.

Надія БЕДРИЧУК.



На знімку: відкриття україно-кубинського медичного центру.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Про кого говорять

Лех Валенса залишиться в історії. А в політиці?



І насолоду перемоги, і гіркоту поразки йому довелося пережити в один день. За попередніми даними виборів у Польщі, помилково назвали колишнього президента Леха Валенсу новообраним. Коли через кілька годин з»ясувалося, що насправді главу держави не набагато випередив Олександер Квасьнєвський, Лех Валенса не зміг стримати свого розчарування...

Він зізнався, що не очікував поразки. Але переможений Валенса не збирається полишати політику. Він готовий об'єднати й очолити ті сили, які підтримали його на виборах. Передбачається, що центром такого руху буде «Солідарність».

Новим видом політичної діяльності Леха Валенси стануть його «поїздки автобусом тими місцями, де Квасьнєвський наговорив дурниць». Екс-президент вважає, що лідер лівих сил зміг виграти вибори лише завдяки «брехні і омані». Тому Лех Валенса відмовився від будь-якої співпраці з Олександером Квасьнєвським.

Противники Леха Валенси вважають, що «зачинатель оксамитових революцій» (як називають на Заході Леха Валенсу) залишився біля керма влади «останнім із могікан», розсварившися спочатку з реформаторським, а тоді й з лівим урядом. Тому й не зміг впевнено перемогти на виборах.

Надія ВЕРБИЧЕНКО.

У Румунії свято. Нам вітати чи... замислитися?

Першого грудня румуни відзначатимуть день Великого об'єднання: 77 років тому Національні Збори проголосили про «волю румунів із історичних румунських провінцій об'єднатися навіки з матір'ю-Румунією».

Україна має до цього свята безпосереднє відношення: нинішня українська частина Буковини та Бессарабії ввійшли тоді до складу об'єднаної Румунії. Отже, і годилося б сусідів привітати, але... якось незручно, і, можливо, навіть з нашого боку нетактовно. Тим більш, коли врахувати нинішній стан україно-румунських переговорів щодо підготовки базового політичного договору, які серйозно буксують саме через територіальні питання. Переговори нагадують останнім часом гру в «кішки-мишки»: Україна ініціює консультації і намагається домогтися від румунів взаємоприйнятних однозначних формулювань у договорі, а ті щоразу майстерно вислизають і удають, що нічого особливого не відбувається.

— Переговорний процес просувається, — заявив під час нещодавньої прес-конференції посол Румунії в Україні Іон Бістреану. — І, на нашу думку, це найголовніше, що він не переривається, відбувається в обстановці реального співробітництва між нашими експертами. Я хотів би підкреслити, що мова не йде про якісь територіальні претензії. Нам потрібно уточнити деякі питання. Головне, що створює проблеми, це ставлення до пакту Ріббентропа—Молотова: ми хочемо морального виправлення несправедливості, яку пережила тогочасна Румунія. Також не було свого часу вирішено питання делімітації морських кордонів...

Українська сторона вважає, що переговори фактично заблоковано. Остання зустріч делегацій у Бухаресті (українську очолював перший заступник міністра закордонних справ Антон Бутейко) оптимізму не додала. Домовленості про наступну зустріч не досягнуто.

Щодо питань, які «потребують уточнення», то насамперед це проблема острова Зміїний, який за свою історію належав Османській та Російській імперіям, Туреччині, Румунії, Радянському Союзові, і, врешті, став українським. У шельфі біля острова — третина наших запасів нафти і чверть — нерозвіданих запасів газу. Не важко зрозуміти, що саме це приваблює наших сусідів, і саме це називається проблемою делімітації морського кордону.

Отже, враховуючи таку ситуацію, природніше буде привітати наших сусідів із іншою грудневою датою: шестиріччям повалення режиму Ніколає Чаушеску. За цей термін країна, за словами Іона Бістреану, досягла немало, зокрема — в реформуванні економіки. Можна побажати їй досягти ще більше, наприклад, в сфері відносин із сусідами.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

ДЕРЖАВА І ПРАВО

Пишемо нову Конституцію України

Є проект, над яким слід працювати

Думки з приводу

ЦЕ ПИТАННЯ, тобто сам проект нової Конституції, не розглядався минулого пленарного тижня в парламенті, однак набув резонансу серед депутатів, не тільки членів Конституційної комісії. Але розгляд цього документа можна вважати однією з визначних подій не лише минулого тижня, а п'яти останніх років, протягом яких триває конституційний процес. Тож, гадаємо, думки з цього приводу будуть цікавими для наших читачів.

**Олександр МОРОЗ,
Голова Верховної Ради України, співголова Конституційної комісії:**



— Члени робочої групи виконали великий обсяг роботи, це системна праця. З робочою групою я зустрічався в ході її роботи, висловлював свої пропозиції і зауваження. Щодо моїх аргументів не було жодних заперечень. Однак, вони не враховані в поданому проекті Конституції. Важко бути вченим на державній службі...

Тезисно маю такі зауваження. Проект не повною мірою враховує рівень розвитку суспільства, часто виходить з абстракцій. Це і двопалатний парламент, і Конституція Криму тощо. Пропущено розділ «Громадянське суспільство». Зникли обриси економічної організації суспільства соціально-економічного ладу, категорій власності. Не згадується колективна власність, побіжно — державна, незафіксовано права партій, профспілок, інших структур громадянського суспільства, які повинні бути чітко виписані в Конституції.

Проект потребує наукової експертизи щодо дотримання критеріїв верховенства права, Конституції та законів, співвідношення норм національного та міжнародного права тощо. Потрібно посилити розділ «Права і свободи» гарантіями прав і свобод, а не тільки декларувати їх. Слід чітко виписати модель організації влади у центрі та на місцях, принцип розподілу влади, систему стримувань і противаг, усунути перекіс в структурі виконавчої влади, невизначеність судової влади. Переконаний, необхідно записати, що Верховна Рада — законодавча, Президент — виконавча, Верховний суд — судова влада.

Проектом закладається джерело суперечностей — між принципами формування структур влади і функціями та повноваженнями. Знівельовано партійність виборів: навіщо обиратися, навіщо боротися за мандат, якщо партії в парламенті не матимуть ніякого впливу. Механізми стримувань і противаг неадекватні, непаритетні для гілок влади. Майже знівельовано контрольні функції Верховної Ради, та й повноваження її урізані.

Треба враховувати реалії України. Безпосередня влада громадян здійснюється на рівні села, селища, міста, району, області. І не треба боятися Рад. Вони повинні мати повноваження з питань місцевого життя. З огляду на ці та інші зауваження до проекту можна погодитися лише з тим, що поданий проект може бути проміжним робочим варіантом для подальшої праці над ним.

**Сергій ГОЛОВАТИЙ,
народний депутат України, міністр юстиції:**



— У своїй основі проект суперечливий. Зміст розділів від другого по дванадцятий по суті не відповідає нормам, закладеним в статтях 1, 6, 8 першого розділу. Якщо ці розділи будуть схвалені в такому вигляді, то Україна навряд буде правовою державою. З проекту випливає, що у нас не три гілки влади: законодавча, виконавча і судова, а п'ять, бо окремими гілками влади закріплюється прокуратура і Конституційний суд. А якщо не п'ять, а три, то дві з них — законодавча і виконавча більш-менш сильні, а судова надзвичайно слабка. Прокуратура і Конституційний суд, як сателіти, літають між однією й іншою. А судова ще й підрізана. Вважаю, що слід чітко витримати принцип поділу влади.

Тепер щодо автономії Криму. Проект закладає елементи дії державності. Гадаю, що мова має йти лише про надання автономії Криму в соціальних, економічних, мовних питаннях, без будь-яких ознак державності.

Венеціанська комісія Ради Європи зробила постатейний аналіз Конституційного договору і дала свої рекомендації щодо обмеження функцій прокуратури, надання незалежності й розвитку судової системи, приведення прав людини і громадянина до міжнародних стандартів. І ці рекомендації є в членів робочої групи, але вони не враховані. Зважаючи на все це, депутатська група «Реформи» не підтримує цей проект нової Конституції. Його слід доопрацювати новою робочою групою, розглянути в Конституційній комісії, ухвалити і передати у Верховну Раду, одержати висновок Венеціанської комісії Ради Європи. А потім провести публічні слухання нового проекту Конституції, протягом яких народ може взяти безпосередню участь в обговоренні документа. Україна — не Росія і не Узбекистан, де такий демократичний інструмент як референдум з Конституції використовується для продовження терміну повноважень Президента. І одна справа сказати «так» щодо незалежності, і зовсім інша — відповісти на питання щодо фундаментальної наукової праці, якою є Конституція.

**Олександр ЄМЕЦЬ,
народний депутат України, член групи «Реформи»:**



— У нашій депутатській групі є різні погляди на новий проект Конституції. Я вже п'ять років член Конституційної комісії, через мої руки пройшли десятки проектів. І знаю, коли навіть збираються професіонали-юристи, щоб узгодити хоча б одну фразу в проекті, які гострі відбуваються дискусії. Я б не відносився так критично до проекту. Вважаю, що це досить цілісний документ, він може бути основою для роботи. Безумовно, він зроблений під сильну президентську республіку. Так, у ньому порушено систему противаг між Президентом і парламентом. Але в цьому документі вирішено ряд проблем, над якими билися буквально протягом багатьох років. В тому числі й щодо місцевого самоврядування, стосунків місцевого самоврядування і державної влади тощо. Для мене як представника групи «Реформи» в Конституційній комісії ситуація звичайно не проста. Скажімо, я був прихильником двопалатного парламенту, такої ж точки зору дотримуюся й нині, хоча група «Реформи» в цілому проти двопалатного парламенту.

Справа в іншому — обидві гілки влади ведуть себе сіро і провінційно. А тому й виникають суперечності.

А от наявність двох сильних ланок влади — законодавчої і виконавчої, сильної судової — це гарантія незалежності України.

Записала Світлана ПИСАРЕНКО.

Верховна Рада України: хроніка законотворення

У третьому читанні депутати ухвалили закон «Про промислово-фінансові групи в Україні». Внесені поправки спрямовані на те, щоб не надавати переваг ПФГ порівняно з іншими структурами такого призначення. Постатейно, в другому читанні, сесія розглянула законопроект «Про державне регулювання виробництва і торгівлі спиртом етиловим, коньячним і плодовим, алкогольними напоями та тютюновими виробами». Захист вітчизняного виробника та підвищення споживчої якості цієї продукції — така мета переважної більшості запропонованих поправок. Депутати доручили Комісії з питань фінансів і банківської діяльності підготувати законопроект до третього читання з окремим голосуванням норм, які зазнали змін і доповнень. Щодо розглянутих звіту про роботу Національного банку за 1994 рік та основних напрямів його грошово-кредитної політики, а також кошторису НБУ на поточний рік прийнято постанови, якими намічається, зокрема, поліпшувати грошово-кредитну ситуацію шляхом зменшення емісійного покриття позик. Депутати розглянули зміну до статті 22 закону «Про банки і банківську діяльність», що пропонує дозволити комерційним банкам бути засновниками дочірніх банківських установ. Обговорення продовжилось 22 листопада. Підсумок дискусії — питання зняте з обговорення.

Того ж дня депутати голосували постатейно, в другому читанні, за зміни і доповнення до Закону «Про Службу безпеки України». Їх зміст і мета — сприяти поліпшенню діяльності цього державного органу загалом і його пліднішій боротьбі з організованою злочинністю та корупцією — зокрема. Поправки до закону схвалено.

Знову, вже вкотре, сесія мала прийняти рішення щодо припинення повноважень народних депутатів України, які не працюють у Верховній Раді на постійній основі. Жоден із запропонованих проектів постанови не набрав потрібної кількості голосів. Питання зняли з розгляду. Було схвалено постанову, згідно з якою депутата Андрія Зарудного за поведінку, що призвела до зриву денного засідання 16 листопада, позбавлено права брати участь у п'яти пленарних засіданнях Верховної Ради. Сесія розглянула в першому читанні законопроект «Про контрольну палату Верховної Ради України». Комісіям з питань фінансів і банківської діяльності, з економічної політики, з бюджету доручено в двотижневий термін доопрацювати проект і повторно подати його на сесійний розгляд у першому читанні.

Верховна Рада ратифікувала Угоду між урядом України і урядом Республіки Грузія в галузі пенсійного забезпечення; Договір між Україною та Угорською Республікою про режим українсько-угорського державного кордону, співробітництво та взаємодопомогу з прикордонних питань; Угоду між урядом України та урядом Республіки Узбекистан про принципи співробітництва в галузі виробництва і поставок авіаційної техніки у 1994 — 2001 роках; Угоду між Україною і Федеративною Республікою Німеччина про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доход і майно; Договір між Україною та Естонською Республікою про правову допомогу і правові відносини у цивільних та кримінальних справах; аналогічний договір між Україною і Грузією; Договір між Україною та Латвійською Республікою про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних, трудових та кримінальних справах.

Сесія розглянула проект постанови щодо відкриття постійного представництва України при Європейському Союзі. Прийняття її відкладено.

У першому читанні депутати схвалили законопроект «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності». 23 листопада проаналізовано й схвалено в першому читанні законопроект «Про застосування амністії в Україні». Народний депутат Валерій Коломойцев оприлюднив власний проект закону «Про приватизацію майна державних підприємств». У дискусії звучала думка: запропонований варіант має переваги порівняно з аналогічним, прийнятим у першому читанні законопроектом, що розроблений Комісією з питань економічної політики. Головне — він передбачає розподіл майна на всіх громадян на 70 відсотків за приватизаційними сертифікатами, на 30 відсотків — продажем через аукціони. Для цього слід якомога швидше ухвалити закон про реприватизацію. Голосування проекту відкладено.

Депутати розглянули проект змін і доповнень до Закону «Про Державний бюджет на 1995 рік». Прийнято постанову, згідно з якою законопроект повернули на доопрацювання, оскільки в ньому не передбачаються видатки на забезпечення межі малозабезпеченості, ліквідацію заборгованості з виплатою заробітної плати і пенсій, мають місце інші істотні прорахунки. Схвалено зміни і доповнення до Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та до статті 22 Закону «Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ». Внесеними поправками підвищуються мінімальні пенсії та вводяться надбавки до них для названих категорій населення.

24 листопада сесія ухвалила постанову «Про стабілізацію роботи підприємств — виробників легкових і вантажно-пасажирських автомобілів». Згідно з нею обороти з реалізації їх продукції звільняються від оподаткування акцизним збором та податком на додану вартість. Ухвалено закон про ратифікацію Угоди про створення міждержавного Євразійського об'єднання вугілля та металу. У першому читанні розглядався проект змін і доповнень до закону «Про статус і соціальний захист громадян, які потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи». В ході обговорення депутати висловили багато пропозицій щодо впорядкування витрат на пільги справді потерпілим і перегляду статусу тих, хто «примазався» до «ліквідаторів».

Сесія повернулась до розпочатого раніше розгляду питання про ратифікацію Кредитної угоди між Європейським співтовариством та Україною і Національним банком України (агент позичальника). Угоду ратифіковано.

Через недостатню підготовленість відкладено розгляд законопроекту змін і доповнень до статті 4 закону «Про підприємництво» щодо послуг з обслуговування і ремонту транспортних засобів, ліцензування торговельної діяльності, виробництва, ремонту і реалізації пневматичної зброї.

Постійні комісії запропонували для розгляду на пленарних засіданнях наступного тижня проекти основних положень податкової політики, концепції приватизації майна об'єктів соціально-культурного призначення, національної енергетичної програми до 2010 року, законів про податок на майно підприємств, про державний зовнішній борг, про довірчі товариства (третє читання), про природні монополії, про амортизацію, про вибори народних депутатів (нова редакція). Намічено також внести зміни і доповнення до ряду чинних законів. Серед них такі, наприклад, як «Про міжнародні договори України», «Про державну податкову службу в Україні», «Про пенсійне забезпечення», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про прокуратуру». Заплановано ратифікувати ряд міжнародних договорів і угод, розглянути інші важливі питання державного життя.

Цього тижня депутати працюють у виборчих округах.

Пленарні засідання відновляться 5 грудня.

Прес-служба Верховної Ради України.

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНУ

ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ реформ в Україні в напрямі структурної перебудови економіки та розвитку приватного сектора необхідні значні інвестиції, які не можуть бути зроблені тільки вітчизняними суб'єктами підприємницької діяльності без участі іноземних інвесторів. В економічній доповіді Президента України за 1994 р. було відзначено, що в цілому державі потрібно близько 30 млрд. доларів іноземних інвестицій.

Сучасний стан і перспективи

Як пріоритетні сфери залучення інвестицій визначено агробізнес, енергетику, програми технічних стандартів у космічній сфері та телекомунікаціях тощо. Наприклад, підраховано, що для ефективного функціонування харчової промисловості в неї має бути вкладено близько 4 млрд. доларів. Поки що сума інвестицій становить 52 млн. доларів, тобто цей ринок має достатній потенціал. Так, американські інвестори готові вкласти в нашу економіку близько 2 млрд доларів США. Але в останні роки спостерігається стійке зниження рівня іноземних інвестицій по відношенню до суми валового внутрішнього продукту. Причому цей процес набирає швидкості. І вже слід говорити не про залучення іноземних інвестицій, а про те, що хоча б залишити в країні інвестиції, що вкладені в економіку України...

Основні чинники, що негативно впливають на процес залучення іноземних інвестицій, такі:

нестабільність законодавства, яке регулює діяльність підприємств з іноземними інвестиціями;

недосконалість системи оподаткування;

відсутність права власності на землю;

відсутність права продажу землі, на якій знаходиться підприємство;

недосконалість механізму участі іноземних інвесторів в процесі приватизації;

відсутність істотних державних гарантів.

Нестабільність законодавства. 13.03.1992 р. було прийнято досить ліберальний Закон «Про іноземні інвестиції». Ст.28, 29, 30, 32 цього Закону передбачали значні пільги в митному обкладанні майна, готової продукції, сировини, необхідні для формування статутного фонду та подальшої діяльності, безліцензійне вивезення продукції власного виробництва та залишення валютної виручки в розпорядженні підприємств, значні пільги в оподаткуванні прибутку підприємств, і, головне, — ст.9 декларувала незмінність законодавства щодо підприємств з іноземними інвестиціями, що зареєстровані за цим Законом. Однак він діяв недовго.

Отримавши законодавчі повноваження, Кабінет міністрів України 20.05.1993 року прийняв Декрет «Про режим іноземного інвестування», скасувавши попередній Закон. Цим законодавчим актом, з одного боку, режим іноземного інвестування був певним чином удосконалений, але, з другого, дещо більш жорстко підійшов до режиму іноземних інвестицій, погіршивши умови їхньої діяльності.

По-перше, з'явилось поняття «кваліфікованої іноземної інвестиції», яка надає право на звільнення від сплати податків на прибуток (доходи) протягом 5 років з моменту внесення кваліфікаційної інвестиції.

По-друге, ключова для інвесторів ст.32 «Оподаткування», яка мала діяти для підприємств, створених за Законом «Про іноземні інвестиції», протягом 10 років діяла для цих підприємств лише до 01.01.1994 р., тобто фактично держава відмовилась від продекларованих у ст.9 Закону «Про іноземні інвестиції» гарантій від змін у галузі податкового законодавства.

По-третє, було скасовано законодавчу гарантію щодо звільнення від ввізного мита готової продукції, сировини, напівфабрикатів, комплектувальних виробів, запасних частин, що їх ввозять в Україну для власних потреб підприємств з іноземними інвестиціями.

Але й зазначений Декрет доживає останні дні. Верховною Радою вже прийнятий у першому читанні Закон «Про режим іноземного інвестування», який незабаром буде прийнятий остаточно. Запропонована редакція цього Закону в цілому встановлює ще жорсткіші умови діяльності для іноземного інвестора.

По-перше, під гаслами «національного режиму іноземним інвестиціям» взагалі скасовують будь-які пільги щодо оподаткування підприємств з іноземними інвестиціями. По-друге, замість чітко визначеного попередніми законами порядку державної реєстрації іноземних інвестицій передбачаємо встановлення порядку такої реєстрації Кабінетом міністрів України, що створить умови для ще більшого свавілля чиновників під час реєстрації іноземних інвестицій. По-третє, більш-менш ясну норму про те, що для іноземних інвестицій у пріоритетних галузях економіки й соціальної сфери державними програмами заохочення іноземних інвестицій може бути встановлено додаткові пільги, замінює вже зовсім ті положення про те, що для окремих інвестиційних проектів із залученням іноземних інвестицій, що їх реалізують відповідно до державних програм розвитку пріоритетних галузей економіки, соціальної сфери і територій, може бути встановлено пільговий режим інвестиційної та іншої господарської діяльності.

Таким чином, за три роки — три нові закони про режим іноземного інвестування. Саму по собі шкоду від такого легковажного підходу до законодавства важко переоцінити. А якщо додати до цього збитки від постійного погіршення законодавчих умов діяльності іноземних інвесторів, то стає цілком зрозуміло, що іноземний інвестор не тільки не поспішає вкладати кошти в економіку України, але й думає, як йому забрати вже вкладені.

Аналогічна картина нестабільності українського законодавства спостерігається і щодо інвестування в «малий бізнес», який в країнах з ринковою економікою досить розвинутий, чого, на жаль, немає у нас. Необхідно взяти до уваги, що обсяги світового приватного капіталу, придатного для інвестування, щонайменше на порядок перевищують обсяги коштів, що їх мають у своєму розпорядженні уряди іноземних країн. Приватний капітал іде, в першу чергу, в «малий бізнес» і вже згаданим Декретом Кабінету міністрів «Про режим іноземного інвестування» для цього створювались досить непогані умови. Але в проекті нового Закону «Про режим іноземного інвестування» малий бізнес навіть не згадано, і тим більш не згадано заходів на його підтримку.

Але найболючішого удару по іноземному інвестору завдало горезвісне тлумачення Верховною Радою України ст.28 Закону України «Про Державний бюджет України на 1995 рік». Нагадаємо, що його ст.28 було введено справління митними органами України податку на добавлену вартість одночасно зі справлянням митних зборів і мита. При цьому було визначено, що об'єктом оподаткування є митна вартість імпортних товарів з урахуванням фактично сплачених сум митних зборів і мита (а щодо підакцизних товарів — з урахуванням і сум акцизного збору), введених для власних потреб, для реалізації у вільному обігу, а також реекспортованих товарів (продукції), імпортованих тимчасово та на правах комісії. Підприємства з іноземними інвестиціями цілком справедливо вважали, що оскільки в цьому випадку фактично з'явився новий податок, то на підставі ст.31 Декрету «Про режим іноземного інвестування» їх мають звільнити від його сплати протягом 5 років. Цю позицію поділяли арбітражні суди, підтвердились спільним висновком комісій Верховної Ради України з питань економічної політики та управління народним господарством, з питань бюджету, з питань фінансів і банківської діяльності, з питань правової політики і судово-правової реформи, наукові висновки (Інституту економіки НАН України, Інституту держави і права), експертні висновки (Спілка адвокатів України, Міжнародний валютний фонд, фірма «Артур Андерсен» й ін.) й тому підприємства з іноземними інвестиціями в судовому порядку почали вигравати спори з податковою інспекцією з приводу цього податку. Загалом, якби всі відповідні рішення арбітражних судів були виконані, з бюджету мусили б повернути підприємствам з іноземними інвестиціями понад 410 млрд. крб.

Незважаючи на це, Верховна Рада України за поданням Кабінету міністрів України, виходячи із суто фіскальних міркувань наповнення бюджету будь-якою ціною, навіть глуму над духом та буквою закону, 31 травня 1995 року прийняла Постанову «Про застосування ст.28 Закону України «Про Державний бюджет України на 1994 рік», яким роз'яснила, що пунктом б) зазначеної статті уточнюється механізм справляння податку на добавлену вартість та акцизного збору з імпортних товарів і зазначена норма не пов'язана з уведенням нових видів податків. Одним цим тлумаченням підприємствам з іноземними інвестиціями було завдано шкоди на суму 32 трильйони карбованців. Що вже говорити про моральну шкоду та імідж України як цивілізованої країни в очах як тих, хто вже вклав в Україну власний капітал, так і потенційних іноземних інвесторів!

Але й на цьому біди іноземних інвесторів, які ризикнули вкласти свої кошти в Україну, не закінчились.

ПОДАТКОВА інспекція, порушуючи елементарну правову аксіому про те, що немає відповідальності без вини, почала стягувати з підприємств з іноземними інвестиціями, окрім зазначеного податку, штрафи у вигляді подвійного розміру до нарахованої за результатами перевірки суми податку, збільшені з урахуванням облікової ставки Нацбанку України, за весь період ненадходження податку до бюджету, і пеню за прострочення строку сплати податків. Тому фактичні збитки підприємств з іноземними підприємствами збільшуються ще на порядок!

В цих умовах говорити про якісь державні гарантії і державний захист іноземних інвестицій, як це постійно наголошують окремі посадові особи, дещо передчасно, і ці промови дуже дивні, якщо не сказати інакше.

Недосконалість системи оподаткування. Проектом Закону «Про режим іноземного інвестування» для іноземних інвесторів передбачено національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності. Такий режим викликає сумніви щодо перспективи залучення іноземних інвестицій.

Досить значну і, на жаль, негативну роль в цьому процесі відіграє система оподаткування. Передбачається, що система оподаткування має виконувати дві основні функції:

— фіскальну, необхідну для формування державного бюджету;

— (загальна сума податків має бути обмежена тим рівнем, за якого підприємець не намагається ухилитися від податків. За даними світового досвіду, це близько 30—35 %).

На простому прикладі покажемо, як реалізується ця функція відповідно з чинним законодавством України.

Приклад. Підприємство виготовляє якусь продукцію. Заробітна плата становить 50 одиниць, інші затрати (матеріальні, амортизація та інші) — теж 50 одиниць. Товар реалізують за ціною 200 одиниць.

З доходу 100 одиниць, що їх начебто мало отримати підприємство, воно має сплатити:

25 одиниць податок на добавлену вартість (згідно з Декретом Кабінету міністрів «Про податок на добавлену вартість» від 26.12.1992 р.) — 20 % від оподаткованого обороту, до якого не входить податок на добавлену вартість;

25 одиниць нарахування на заробітну плату;

18,5 одиниці — згідно з Постановою Верховної Ради «Про введення в дію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про пенсійне забезпечення» від 17.06.1993 р. — 37 % фонду оплати праці;

6 одиниць — згідно з Постановою Верховної Ради від 20.12.1991 р., Постановою Кабінету міністрів від 16.06.1994 р., Наказом Мінчорнобиля від 14.12.1992 р. — 12 % фонду оплати праці;

0,5 одиниці — згідно з Постановою Верховної Ради «Про введення в дію Закону Української РСР «Про зайнятість населення» від 01.03.1991 р. — 1% від фонду оплати праці;

11 одиниць — податок на прибуток — згідно з Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» — 30 % суми прибутку;

2,4 одиниці — на проведення дорожних робіт — згідно з Законом України «Про джерела фінансування шляхового господарства України» від 18.09.1991 р. (розраховано за ставкою 1,2 % від обсягу виробництва продукції);

2 одиниці — на формування державного інноваційного фонду — згідно з Постановою Кабінету міністрів України від 18.02.1992 р. — 1 % від обсягу реалізації продукції;

3,75 одиниці — на формування державного фонду сприяння конверсії — згідно з Указом Президента від 20.01.1992 р., Постановою Кабінету міністрів України від 22.02.1992 р. — 3 % від собівартості продукції;

2 одиниці — на формування фондів охорони праці — згідно з Законом України «Про охорону праці» від 14.10.1992 р., Постановою Кабінету міністрів України від 22.02.1992 р., Наказом Держнаглядохоронпраці від 11.02.1994р. — 1 % від обсягу реалізації продукції.

Таким чином, загальна сума податків становить 71 одиницю зі 100 одиниць, зароблених підприємством на цій продукції, і це ще не враховуючи:

місцеві податки і збори — згідно з Декретом Кабінету міністрів «Про місцеві податки і збори» від 20.05.1993 р.;

акцизний збір — згідно з Декретом Кабінету міністрів «Про акцизний збір» від 26.12.1992 р.;

державне мито — згідно з Декретом Кабінету міністрів «Про державне мито» від 21.01.1993 р.;

вивізне (експортне) мито — згідно з Декретом Кабінету міністрів «Про вивізне (експортне мито) у 1993 р.» від 11.01.1993 р.;

ввізне мито — згідно з Декретом Кабінету міністрів «Про єдиний митний тариф» від 11.01.1993 р.

Тобто, загальний рівень оподаткування юридичних осіб становить більш як 70 відсотків.

ЗА КЛАСИЧНОЮ теорією менеджменту під час прийняття рішень (в даному разі прийняття рішення про інвестування) порівнюють два шляхи й більше для досягнення цілі, тут — отримання більшого прибутку. Хоча, звичайно, іноземний інвестор ставить й інші цілі — закріпитися на ринку України, використовувати нашу дешеву робочу силу, отримати власність на пільгових умовах, дістати доступ до сировинних ресурсів тощо, але низька доходність інвестування може значно знизити привабливість нашого ринку для інвесторів. І в цьому разі одним із чинників, що впливає на остаточне рішення, є загальний рівень оподаткування.

Якщо порівняти дві країни з приблизно однаковим середнім рівнем прибутковості на вкладений капітал (середня ринкова ставка доходу на один інвестиційний долар в США чи норматив ефективності капіталовкладень в Україні), то інвестиції, звичайно, будуть спрямовані до тієї країни, де співвідношення загального рівня оподаткування, відсотка інфляції, рівня прибутковості буде більш привабливе для інвестора. Крім того, є певний ризик вкладання коштів до тієї чи іншої країни залежно від стабільності економічної та політичної ситуації, який теж має бути врахований під час прийняття рішення щодо інвестицій.

Приклад

Країна А (потребує іноземних інвестицій).

Рівень прибутковості — 20 %

Рівень інфляції — 12 %

Рівень ризику — 10 %

Загальний рівень оподаткування доходу — 70 %

Країна Б (може надати іноземні інвестиції)

Рівень прибутковості — 20 %

Рівень інфляції — 10 %

(Закінчення на 7-й стор.).

(Початок на 6-й стор.).

Рівень ризику — 0 %
Рівень доходу — 50 %

За таких умов в країні Б на кожні 100 одиниць вкладених коштів реальний чистий доход становитиме 5 одиниць, в країні А — 2,16 одиниці. Для того, щоб залучити інвестиції з країни Б до країни А, в країні А треба створити більш сприятливі умови інвестування, а саме — знизити загальний рівень оподаткування таким чином, щоб віддача від вкладених коштів була вища (чи принаймні не нижча), ніж у країні Б. У наведеному прикладі загальний рівень оподаткування в країні А для досягнення цієї цілі має перевищувати 30%.

Ці нескладні розрахунки дозволяють передбачити, що частина третя п.7.2 ст.7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», яка стверджує, що прибуток підприємств з іноземними інвестиціями, зареєстрованими після набрання чинності цим Законом, оподатковуються на загальних підставах, значно знизить привабливість вкладення коштів в економіку України для іноземного інвестора.

Таким чином, для залучення іноземних інвестицій загальний рівень оподаткування іноземних інвестицій в Україні має бути не просто нижчий, ніж у розвинених країнах, а й економічно обгрунтований з урахуванням реальних умов для розвитку підприємництва. При цьому слід врахувати ще один чинник. Внаслідок звільнення взагалі від сплати окремих видів податків може скластися ситуація, коли підприємства згідно з законодавством деяких країн, все одно сплачуватимуть податки, але вже до бюджету іншої країни.

Слід ще зауважити, що, визначаючи загальний рівень оподаткування, є сенс врахувати умови, створені для західного інвестора в інших державах СНД та в східноєвропейських країнах, які певною мірою є для України конкурентами в залученні іноземних інвестицій.

Висновки.

а) щодо податкової політики

Загальний рівень оподаткування для іноземного інвестора має бути такий, щоб для нього мало сенс вкладати кошти саме в економіку України (порівняно з законодавством стабільних та економічно розвинених країн та порівняно з законодавством інших країн, які теж потребують інвестицій).

Зниження загальної ставки оподаткування частково можна досягти за рахунок уведення диференційованої ставки податку на добавлену вартість залежно від того, до якої групи товар належить (першої потреби, розкоші тощо) та з урахуванням пріоритетних сфер залучення інвестицій (агробізнес, енергетика, програми технічних стандартів в космічній сфері та телекомунікаціях).

Значно покращило б ситуацію і зниження відсотка інших непрямих податків (акцизні збори, нарахування на фонд оплати праці тощо) в загальній ставці оподаткування, бо непрямі податки, які, по суті, механічно додаються до ціни, є джерелом постійного підвищення цін, внаслідок чого — зниження попиту і, зрештою, — скорочення виробництва і зменшення суми надходжень в бюджет.

Усі види і ставки податків належить науково обгрунтувати. При цьому потрібно орієнтуватись на створення сприятливих умов для залучення приватного іноземного капіталу.

б) щодо правової політики

В новому Законі України «Про іноземні інвестиції» потрібно принаймні зберегти пільги і гарантії, встановлені для іноземних інвесторів Декретом Кабінету міністрів України.

Треба ще раз повернутись до тлумачення ст.28 Закону України «Про Державний бюджет України на 1994 рік», з тим, щоб визначити, що до підприємств з іноземними інвестиціями не застосовуються фінансові санкції за несплату зазначеного податку, бо в цьому немає їхньої вини.

На підставі викладеного вище до проекту закону України «Про режим іноземного інвестування» були внесені відповідні пропозиції, без урахування яких неможливі створення прийнятного інвестиційного клімату й подальший розвиток економіки України.

Валерій БАБИЧ, Василь КОСТИЦЬКИЙ, Віктор ШИШКІН, народні депутати України, члени ХДПУ, Віталій ЖУРАВСЬКИЙ, голова ХДПУ.

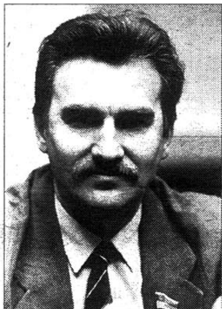
Чи розів'ється на дереві української державності гілка судової влади?

***Т**АК СТАЛОСЯ, що сьогодні політичне життя України формується за активної участі законодавчої і виконавчої влади, вплив же на нього третьої гілки влади — судової — надзвичайно низький. В той же час роль судової влади в дотриманні демократичного, соціально орієнтованого розвитку сучасного суспільства дуже велика.*

Саме вона, незалежна, також обрана народом судова влада, повинна збалансовувати діяльність законодавчих і виконавчих органів, керуючись при цьому виключно інтересами народу. Зменшення ж її ролі в суспільстві автоматично приводить до того, що більш активні гілки влади прагнуть свого посилення за рахунок неї. Прикладом цього може бути багаторазове невдале обирання членів Конституційного суду у Верховній Раді. В ситуації правової неврегульованості, під тиском і законодавчої і виконавчої влади, Конституційний суд може перетворитися скоріше на політичний, а не судовий орган. А правова неврегульованість, на жаль, певною мірою є. Адже Конституційний договір, який тимчасово зупиняє дію багатьох статей Конституції, прийнятий не конституційною більшістю голосів.

Очевидно, в ситуації, що склалася зараз в Україні, більш доцільно було б спочатку прийняти нову Конституцію, якав стала б єдиним Основним Законом держави, і тільки потім обирати Конституційний суд, котрий повинен забезпечити її неухильне виконання всіма гілками влади. На період до прийняття нової Конституції можна погодитися з пропозицію передати функції Конституційного суду до Верховного суду України. При цьому взагалі треба розглянути питання про доцільність існування Конституційного суду як окремої судової структури, адже в більшості розвинутих країн Конституційний суд належить до структур Верховного суду, як окрема Конституційна палата, куди входять найдосвідченіші судді. Це зняло б усяку можливість тиску на Конституційний суд з боку законодавчої і виконавчої влади і суттєво підвищило б авторитет Верховного суду взагалі. Окремого розгляду вимагає і доцільність існування такої паралельної окремої судової структури, як Арбітражний суд.

Відомо: чим простіша система, тим надійніше вона працює. Саме тому створення в рамках Верховного суду, як єдиної судової гілки влади, Конституційної й Арбітражної палат дало б змогу максимально скоординувати їхні дії і зняти дуже багато пи-



тань, що виникають сьогодні при функціонуванні цих паралельних судових структур. Потрібно також чітко розмежувати повноваження Міністерства юстиції як окремої ланки виконавчої влади і Верховного суду як окремої гілки державної влади. Верховний суд повинен мати самостійне, абсолютно незалежне від Міністерства юстиції, кадрове і фінансове забезпечення.

Низові ланки судової системи — районні суди — працюють з надзвичайним перевантаженням. Така робота викликає справедливе невдоволення і в людей, яких доля приводить до суду, і в самих працівників судових органів. Це посилює соціальну напруженість і влаштовує хіба що кримінальний світ. В той же час демократичні перетворення в суспільстві вимагають подальшого посилення ролі судів у житті держави. Для того, щоб суди могли відповідати вимогам сьогодення, потрібно кардинально міняти ставлення держави до судових органів. Необхідно суттєво поліпшити їх матеріально-технічну базу, значно збільшити оплату праці суддів, забезпечивши їм соціальну незалежність, дуже необхідну їм в їхній професійній діяльності. Це дасть змогу посилити і критерії відбору кадрів на ці надзвичайно важливі державні посади.

Потребує суттєвих змін і законодавство. За останні роки змінилася структура суспільства, економічні відносини, змінився злочинний світ. В той же час Кримінальний кодекс майже не змінився і не враховує достатньою мірою багатьох видів злочинів, що виникли в нашому суспільстві протягом останнього часу. Тому прийняття нового кодексу є нагальною потребою сьогодення.

Практично не змінилася структура органів прокуратури — вона така ж, як і п'ятдесят років тому, і потребує сьогодні серйозного реформування з урахуванням набутого людством світового досвіду в галузі правоохоронної діяльності. З позицій прав людини лише суд повинен давати і ордер на арешт, і дозвіл на порушення кримінальної справи.

Таким чином, для розвитку ефективної судової влади необхідно перш за все прийняти нову Конституцію України, яка б чітко розмежувала повноваження між трьома гілками влади. На основі Конституції повинні бути прийняті нові законопроекти, які б враховували реалії сьогоднішнього дня, забезпечували нормальне входження України в європейське співтовариство. Доцільно провести судово-правову реформу, яка б передбачала входження Конституційного та Арбітражного судів в єдину систему Верховного суду України. Держава повинна зміцнити матеріально-технічну базу судової системи та соціальний захист суддів.

Світовий досвід показує, що суспільство може динамічно розвиватися лише за умови збалансованої взаємодії законодавчої, виконавчої і судової влади. Тому від того, як буде розвиватися судова влада, залежатиме проходження демократичних процесів у нашому суспільстві. Ефективна судова влада зробить і роботу законодавчої та виконавчої влади конструктивною, допоможе уникнути нікому не потрібних владних протистоянь.

Михайло СИРОТА,
народний депутат України
(депутатська група «Центр»).

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань оборони і державної безпеки схвалила подані Кабінетом Міністрів України законопроекти про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України. Вони стосуються ефективного застосування на практиці окремих статей Кримінально-процесуального кодексу, Закону «Про службу безпеки України» та Кодексу про адміністративні правопорушення в частині посилення відповідальності за порушення законодавства про правовий статус іноземців.

Голова Комісії з питань правової політики та судово-правової реформи Володимир Стретович зустрівся з послом Франції в Україні паном Домініком Шассаром. Під час зустрічі обговорювалися проблеми конституційного будівництва в Україні і можливість співробітництва по вивченню французького досвіду при здійсненні адміністративної реформи в Україні.

Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи розглянула поданий Кабінетом Міністрів України у порядку законодавчої ініціативи, проект закону України «Про профілактику злочинів». Законопроектом передбачено здійснення загальної та індивідуальної профілактики, визначено функції органів і організацій, що здійснюють профілактику злочинів, систему фінансування, правовий захист громадян, які беруть участь у профілактиці правопорушень, а також порядок нагляду за виконанням законодавства щодо профілактики злочинів. Депутати запропонували Комісії з питань законності і правопорядку доопрацювати текст цього проекту закону з урахуванням зауважень, попередньо узгодивши його з чинним законодавством і Державною програмою боротьби із злочинністю.

Обговорено запропоновані Укрзалізницею проекти законодавчих актів з питань оподаткування прибутку підприємств залізничного транспорту. На думку народних депутатів, Комісія з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку має доопрацювати зазначені проекти з урахуванням деяких зауважень і пропозицій.

Розглянуто також проект Положення про День Уряду у Верховній Раді України, підготовлений Комісією з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів і запропоновано продовжити роботу з його опрацювання з наданням пріоритету внесенню змін до Регламенту Верховної Ради України.

Члени Комісії відповідно до доручення заступника Голови Верховної Ради України Олега Дьоміна обговорили проект закону України про внесення змін і доповнень до Регламенту Верховної Ради України та вирішили відкласти його розгляд до наступного засідання, попередньо детально вивчивши даний документ.

Більшість народних депутатів схилилася до думки, що головною у його розробці повинна бути Комісія Верховної Ради України з питань Регламенту.

Крім того, відповідно до протокольного доручення комісія розглянула питання щодо позиції Центральної виборчої комісії по виборах народних депутатів України, яка відмовила у реєстрації ініціативних груп у містах Луганську та Маріуполі. Народні депутати дійшли висновку, що позиція Центрвиборчкому грунтується на законі, а питання оскарження відмови в реєстрації ініціативних груп належить до компетенції суду.

Прес-служба Верховної Ради України.

Профспілки та уряд: грані соціального партнерства

СВІТОВИЙ досвід виробив ефективний засіб досягнення консолідації та соціального миру в суспільстві у період переходу та функціонування ринкових відносин. Це — соціальне партнерство на державному, галузевому та виробничому рівнях. Така система передбачає обов'язковий діалог, хоч би яким важким він був, між профспілками, урядом та підприємцями. Це — єдина цивілізована альтернатива руйнівним страйкам, які ще більше погіршують економічну ситуацію, посилюють розлад у суспільстві.

Система соціального партнерства почала складатися в Україні нещодавно, на початку 90-х років, у складних умовах переходу економіки від жорсткої командно-планової системи до господарювання на ринкових засадах.

Проте відзначимо, що в історичному минулому України, як свідчать документи, певний досвід соціального партнерства було здобуто ще в 20-ті роки. Тоді в Україні сформувалися і всі його сторони: держава, підприємці, профспілки. Але історія розпорядилася по-своєму: паросткам партнерства не вдалося прорости і дозріти.

Отож починаємо все з самого початку. Практика сьогодення свідчить, що без створення відповідних стримувальних механізмів соціальна рівновага в суспільстві може бути дуже швидко порушена внаслідок зіткнення інтересів різних його верств і груп між собою та з інтересами держави.

Представники держави, підприємців і профспілок, які є учасниками регулювання соціально-трудових відносин, рівнозначно відповідальні за розроблення взаємоприйнятних рішень і, зрештою, за збереження соціального спокою.

Соціальне партнерство передбачає таку систему відносин між учасниками виробничого процесу, за якої визначаються розбіжності сторін (робітників і роботодавців) та їхнє право відстоювати свої інтереси, переважно шляхом переговорів, пошуку компромісів, взаємоприйнятних рішень, уникаючи жорсткої конфронтації. Тристороння взаємодія робітників, роботодавців та держави забезпечує поступальний розвиток економіки, піднесення рівня життя людей, задоволення загальнонаціональних потреб.

На жаль, в Україні ще немає всіх необхідних політичних та економічних передумов соціального партнерства, оскільки суспільство і ринкове середовище тільки формуються. Але це аж ніяк не означає, що проблеми соціального партнерства для нас не актуальні. Йдучи до ринкових перетворень, ми й відносини на ринку праці маємо з самого початку будувати не на силових, а на правових засадах, на основі взаємоповаги і взаєморозуміння. Та й самі ринкові перетворення без соціального партнерства стануть неможливими, адже будь-які реформи мають здійснюватися за умови згоди людей праці, владних структур та підприємницьких кіл, що формуються.

Більшість населення становлять наймані працівники, об'єднані у профспілки. Отож, їхні інтереси повинні стати одним з найголовніших пріоритетів держави і діставати відображення в її соціально-економічній політиці.

На сучасному етапі становлення системи соціального партнерства, коли одна з його сторін — підприємці — ще не сформувалася, саме державі, яка переважно і виступає в ролі роботодавця, та профспілкам належить провідна роль. Держава, насамперед в особі уряду та президентських структур, здійснюючи курс на прискорення економічних реформ, має бути безпосередньо заінтересована у якнайшвидшому впровадженні окремих елементів та цілісного механізму соціального партнерства. Сьогодні, неодноразово заявляв Президент України Леонід Кучма, держава розглядає соціальне партнерство як ідеологію співіснування різних верств суспільства, здатну реально допомогти реформам.

Профспілки вбачають у такому партнерстві один з дійових важелів захисту соціально-економічних інтересів трудящих. Вони неодноразово і на різних рівнях демонстрували своє бажання співпрацювати з владними структурами як з рівним партнером. «У взаємовідносинах профспілок з державою визначається характер стосунків представників продавців робочої сили і роботодавця... **Основою їх цивілізованих відносин є укладання Генеральної і тарифних угод, колективних договорів»**, — підкреслюється в Програмі професійних спілок України, прийнятій II (позачерговим) з'їздом Федерації профспілок України у листопаді 1992 року.

В Україні Генеральна угода була укладена вперше в 1993 році. На той час це був принципово новий документ як за змістом, так і за складом сторін, що його підписали. Дія угоди, норми якої, на жаль, неодноразово порушувалися урядовою стороною, була згодом продовжена й на 1994 рік. А в листопаді того ж року між Кабінетом міністрів та профспілковими об'єднаннями України розпочалися переговори щодо укладення нової Генеральної угоди. Вони проходили дуже нелегко і неодноразово переривалися. Профспілки робили все можливе, аби в угоді було закладено максимально високі стандарти соціальних гарантій у питаннях оплати, охорони та умов праці, прав трудових колективів під час приватизації тощо. Наприкінці травня 1995 року було затверджено перелік узгоджених положень документа і погоджено перелік пунктів, віднесених до протоколу розбіжностей. Неузгодженими, зокрема, залишалися положення про часткове безробіття та соціальний захист частково безробітних, створення нових робочих місць у кількості, що враховує фактичний рівень офіційного безробіття поточного року, встановлення розміру мінімальної заробітної плати.

Потрібно було ще два місяці наполегливих пошуків, щоб досягти консенсусу. Зрештою, завдяки ряду взаємних компромісів вдалося виробити взаємоприйнятні позиції і узгодити всі пункти Генеральної угоди. 4 серпня її підписали Прем'єр-міністр України Євген Марчук та керівники профспілкових об'єднань. У розділах цього документа сформульовано норми, що стосуються забезпечення продуктивної зайнятості та соціального захисту населення від безробіття; гарантій оплати праці, регулювання рівня заробітної плати та її захисту; забезпечення соціальних гарантій, трудових відносин, режиму праці і відпочинку, охорони праці, здоров'я і навколишнього середовища; соціального забезпечення; гарантій у приватизації; соціального партнерства; умов внесення змін і доповнень до угоди, контролю за її виконанням, відповідальності за недотримання тощо.

Головне тепер — забезпечити послідовне і неухильне виконання всіх положень Генеральної угоди, що в умовах «розгулу» правового нігілізму в нашій державі є дуже непростим завданням. Підстави для певних надій дає те, що урядовці поступово починають усвідомлювати необхідність співпраці з профспілками як повноважними представниками людей найманої праці з їх цілком природним бажанням — **мати роботу** і одержувати за неї чесно зароблену платню, яка гарантувала б їм та їхнім сім'ям гідні умови життя. Нещодавно на виконання угоди уряд розробив відповідні заходи і за підписом першого віце-прем'єр-міністра України Павла Лазаренка видав спеціальне розпорядження, яким зобов'язав міністерства та інші підпорядковані Кабінетові міністрів органи, уряд Автономної Республіки Крим, обласні, Київську та Севастопольську міські держадміністрації систематично контролювати й аналізувати хід виконання Генеральної угоди і в разі потреби вживати необхідних заходів. Хотілося б сподіватися, що уряд і надалі прагнутиме виконувати свої партнерські зобов'язання і не порушуватиме домовленостей з профспілками, як це не раз траплялося в недалекому минулому, коли ним були проігноровані узгоджені рішення, пов'язані з індексацією та розмірами мінімальної зарплати, пеней, переглядом тарифів тощо.

Такий підхід уряду профспілки оцінюють позитивно. Але перед цим мав місце і такий факт. Ще не висохло чорнило на Генеральній угоді, підписаній у серпні цього року, а вже у вересні уряд без погодження з профспілковими об'єднаннями порушує пункт про регулювання фондів споживання. Як можна розцінювати це? Як несерйозний підхід під час укладення документа чи цілковите ігнорування принципів соціального партнерства урядовою стороною?

Профспілки першими запропонували Президентові й урядові вивести наростаючі соціально-трудові проблеми на регулювання через створення системи органів соціального партнерства і формування відповідної правової бази. Ми розуміли, що, не маючи ефективного інструменту упереджувального розв'язання глобальних соціально-трудових проблем, Україна буде приречена на дедалі більш руйнівні соціальні потрясіння. Ще під час зустрічі керівників профоб'єднань 11 червня 1992 року за «круглим столом» тодішній Президент Л. Кравчук погодився з пропозицією профспілок утворити новий консультативний орган, який став би інструментом узгодження інтересів трудящих, держави і недержавних роботодавців. Як результат було створено Національну раду соціального партнерства (НРСП), на яку покладали неабиякі надії.

Однак урядові виконавці цілком перенесли тактику зволікань, ухилення від прийняття конкретних рішень з повсякденної практики на роботу НРСП. З цілого ряду важливих проблем, таких, як соціальна політика в державі, чинники, що спричиняють колективні трудові спори, страйки, приховане безробіття тощо, узгоджені рішення профспілкової і підприємницької сторін були заблоковані представниками Кабінету міністрів. Саме це стало однією з основних причин відсутності у Національної ради соціального партнерства того авторитету і впливу, які їй належить мати. Не дивно, що фахівці МОП, які готували торік міжнародну конференцію в Києві, оцінили діяльність НРСП як таку, що існує для випускання пари. Тільки зміни ставлення урядовців до соціального партнерства могло б надати цьому органові авторитету й впливу, дало б можливість узгоджувати тристоронні інтереси напередодні прийняття відповідальних рішень у державі.

Профспілки змушені були напряму вносити свої пропозиції народним депутатам, комісіям Верховної Ради і завдяки їхній підтримці проводити законопроекти, постанови, спрямовані на розв'язання конкретних соціально-трудових проблем, а також на створення досконалішої системи відносин між соціальними партнерами. Таким чином, було прийнято Верховною Радою і введено в дію з 1 липня 1993 року Закон України «Про колективні договори і угоди», проект якого розроблено фахівцями Федерації профспілок.

Цим законодавчим актом було надано додаткового імпульсу процесу укладення колективних договорів і угод, упорядковано договірний процес, що, безперечно, сприяло більш відповідальному, виваженому підходу соціальних партнерів на всіх рівнях до взяття на себе конкретних зобов'язань і особливо до їх виконання.

Однак наявна в Україні система дуже далека від досконалості. Профспілки це відчули, коли довелося вдаватися до всеукраїнських акцій протесту проти політики уряду в 1993-1994 роках під час некомпенсованих заходів соціального захисту, регулярних підвищень споживчих цін на товари та послуги. Уряд продовжував ухилятися від спільного пошуку можливих варіантів врегулювання проблеми, хоча було очевидно, що подальше загострення могло вилитися у стихійні, неконтрольовані виступи трудящих.

Кричущим прикладом непартнерської поведінки одного з соціального партнерства — Кабінету міністрів — може бути процес розробки та проходження у Верховній Раді Закону «Про оплату праці». Побачивши, що розробка одного з базових економічних законів всіляко затягується урядом, незважаючи на неодноразові конкретні доручення Верховної Ради, Федерація профспілок розробила власний проект і подала його до парламенту. В ньому було закладено ринкові умови організації оплати праці, що за лібералізованих цін було вкрай необхідно.

Сповідуючи ідеологію штучного стримування зростання заробітної плати при вільному ціноутворенні, керівники центральних економічних відомств, Кабінету міністрів не пішли на пошук взаємоприйнятних компромісних рішень. Натомість була розгорнута масштабна кампанія блокування розгляду профспілкового законопроекту, залякування депутатів, населення міфічними цифрами можливих бюджетних витрат та обсягів безробіття. А коли Закон «Про оплату праці» було прийнято і введено в дію, за винятком заблокованих урядом чотирьох статей, останній так і не спромігся виконати прямі доручення Верховної Ради щодо вироблення механізму його виконання. Як приклад тривалого непорозуміння можна назвати визначення рівня межі малозабезпеченості. У даному разі простежується цілковита безвідповідальність. Чого варта дискусія між урядовцями, Верховною Радою і профспілками щодо розміру витрат на введення в дію межі малозабезпеченості у 4 млн. 800 тисяч крб. Найгіршим у цьому є те, що не названо конкретних винуватців.

Сьогодні відомі чинники неспокою в суспільстві: невиплата зарплати шахтарям і взагалі визначення подальшої долі вугільної галузі, оплата праці працівникам бюджетних галузей, приховане безробіття і невизначеність долі підприємств машинобудівного та оборонного комплексу та ряд інших.

На жаль, конкретних відповідальних за розв'язання цих нагальних питань немає: змінюються міністри, віце-прем'єри, а проблеми лишаються. За такої ситуації профспілкова сторона змушена вдаватися до силових заходів впливу — страйків, мітингів, пікетувань, що аж ніяк не веде до стабільності.

Прикро, що й ці заходи не викликають відповідної серйозної реакції урядових структур. Як приклад, останнє пікетування 19 жовтня 1995 року Кабінету міністрів представниками профспілок оборонного комплексу. Знову має місце зволікання, незважаючи на запевнення віце-прем'єр-міністра А. Кінаха (ще у вересні на спільному засіданні представників профспілок) розібратися і прислухатися до пропозицій профспілок, як на мою думку, слушних. Наступний раунд переговорів намічено на кінець грудня, а конфлікт тим часом наростає.

Звичайно, таку роботу важко назвати партнерством. Федерація профспілок максимально зважено підходила до розв'язання колективних конфліктів національного масштабу, які виникали в Україні, пропонуючи власні варіанти рішень, зважаючи на конкретні економічні і соціальні обставини.

З призначенням Євгена Марчука Прем'єр-міністром України ставлення урядових структур до партнерського розв'язання соціально-трудових проблем дещо змінилося на краще. Ми домовились про взаємне сприяння розробці і прийняттю законів України «Про об'єднання підприємців», «Про профспілки», «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)», «Про соціальне партнерство». Над останнім законопроектом уже інтенсивно працюють фахівці спільної робочої групи.

Проголошений Президентом і схвалений рік тому Верховною Радою курс на прискорення економічних реформ, посилення їх соціальної спрямованості вимагає більш зваженого підходу до практичного їх здійснення, прогнозування соціальних наслідків і вибір варіантів, які поєднували б високу соціальну ефективність з низькою суспільною конфліктністю. Реформам украй потрібні стабільні соціальні умови. А такими вони можуть бути тоді, коли під час здійснення реформ максимально враховуватимуться інтереси трудящих, усього населення України у процесі консультацій, переговорів між соціальними партнерами.

Олександр СТОЯН,
голова Федерації профспілок України,
народний депутат України.

ЗАКОН УКРАЇНИ Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус народного депутата України»

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до Закону України «Про статус народного депутата України» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 3, ст.17; 1994 р., № 34, ст.315, № 40, ст.363) такі зміни і доповнення:

1. Перше речення частини першої преамбули викласти в такій редакції:

«Народні депутати України є повноважними представниками народу України у Верховній Раді України та відповідальними перед ним».

2. Статті 3 і 4 викласти в такій редакції:

«Стаття 3. Дострокове припинення повноважень народного депутата України

Повноваження депутата припиняються достроково за рішенням Верховної Ради України:

у зв'язку з обранням або призначенням депутата на посаду, зайняття якої за законом несумісне з виконанням повноважень народного депутата України;

у зв'язку з особистою заявою депутата про складення ним депутатських повноважень;

у разі припинення депутатом громадянства України або виїзду його на постійне проживання за межі України;

у зв'язку з обвинувачувальним вироком суду, що набрав законної сили щодо особи, яка є депутатом;

у разі визнання депутата судом недієздатним, безвісно відсутнім або оголошення його померлим.

У разі смерті депутата його повноваження припиняються без прийняття рішення.

Рішення про дострокове припинення повноважень народного депутата приймається Верховною Радою України за поданням комісії, до компетенції якої входять питання депутатської етики. Рішення вважається прийнятим, якщо за це проголосувала більшість від фактичної кількості депутатів України, повноваження яких визнані і не припинені у встановленому Законом порядку.

Порядок дострокового припинення повноважень народного депутата встановлюється Регламентом Верховної Ради України.

Повноваження депутата достроково припиняються також відповідно до Закону про відкликання народного депутата України.

Стаття 4. Здійснення депутатських повноважень

Народний депутат України здійснює свої повноваження на постійній основі. Статус депутата несумісний з зайняттям будь-якої іншої виробничої службової посади, за винятком викладацької, наукової та іншої творчої роботи.

Народний депутат не може:

залучатись як експерт органами попереднього слідства, прокуратури, суду;

одержувати від іноземних урядів та іноземних і українських установ, організацій та підприємств незалежно від форм їх власності подарунки і винагороди, крім випадків, пов'язаних з викладацькою, науковою та іншою творчою роботою;

використовувати свій депутатський мандат у цілях, не пов'язаних з депутатською діяльністю.

Народний депутат України зобов'язаний також дотримуватись інших вимог та обмежень, які встановлюються законодавством про боротьбу з корупцією.

Зайняття депутатом посади, не сумісної з депутатським мандатом, веде до припинення депутатських повноважень у встановленому законодавством порядку».

3. Статтю 5 виключити.

4. У частині третій статті 7 слово «законом» замінити словами «чинним законодавством».

5. У статті 12:

1) у частині першій слова «дати роз'яснення з питань, віднесених до їх компетенції» замінити словами «дати офіційну відповідь з питань, віднесених до їх компетенції, якщо його попередні депутатські звернення до них не були задоволені»;

2) частини третю і четверту викласти в такій редакції:

«Запит подається в письмовій формі Голові Верховної Ради України через Секретаріат Верховної Ради України.

Верховна Рада України приймає рішення про доцільність направлення депутатського запиту відповідному органу або посадовій особі, до яких його звернуто. Це рішення має бути підтримане не менше 1/5 частиною від фактичної кількості народних депутатів, повноваження яких визнані і не припинені у встановленому Законом порядку»;

3) частини п'яту, шосту і сьому викласти в такій редакції:

«Орган або посадова особа, до яких звернуто запит, зобов'язані дати офіційну письмову відповідь не пізніш як у 15-денний термін з дня одержання або інший термін, встановлений Верховною Радою. Якщо запит з об'єктивних причин не може бути розглянуто у встановлений термін, то орган або посадова особа зобов'язані письмово повідомити про це Голову Верховної Ради та народного депутата, який вніс запит, і запропонувати інший термін, який не повинен перевищувати місяць після одержання запиту.

Відповідь на депутатський запит надсилається Голові Верховної Ради та депутату, який його вніс, і оголошується на засіданні Верховної Ради головуючим або посадовою особою, до якої звернуто запит.

Депутат має право дати оцінку відповіді на свій депутатський запит. По відповіді на депутатський запит може бути проведено обговорення, якщо на ньому наполягає не менше 1/5 частини від фактичної кількості народних депутатів, повноваження яких визнані і не припинені у встановленому Законом порядку»;

4) частину восьму доповнити словами «або уповноваженої ними особи».

6. Статтю 15 викласти в такій редакції:

«Стаття 15. Право народних депутатів України об'єднуватись в депутатські групи (фракції)

Депутати мають право об'єднуватися в депутатські групи (фракції).

Порядок утворення та особливості діяльності депутатських груп (фракцій) у Верховній Раді визначаються Регламентом Верховної Ради України та іншими законодавчими актами України, що регулюють депутатську діяльність. Депутатські групи (фракції) мають право обнародувати інформацію про свою діяльність в офіційних виданнях Верховної Ради.

Депутатським групам (фракціям) надається можливість мати консультантів, правовий статус і умови діяльності яких визначаються Положенням про консультантів депутатських груп (фракцій), що затверджується Верховною Радою України».

7. У статті 24:

1) у частині другій слова «громадськості, а також представників» замінити словами «представників об'єднань громадян»;

2) частину другу після слів «в установах і організаціях» доповнити словами «незалежно від форм власності і підпорядкування».

8. У статті 26:

1) у частині третій слово «її» замінити словом «державні»;

2) частину третю після слів «підприємства, установи, організації» доповнити словами «незалежно від форм власності і підпорядкування».

9. Статтю 27 викласти в такій редакції:

«Стаття 27. Недоторканість народного депутата України

Народний депутат України не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності, заарештований або підданий заходам адміністративного стягнення, що накладаються у судовому порядку без його письмової згоди або згоди Верховної Ради України, а в період між сесіями Верховної Ради України — Президії Верховної Ради України з наступним затвердженням Верховною Радою України.

Не допускаються догляд, обшук, затримання, огляд особистих речей і багажу, транспорту, жилого чи службового приміщення депутата, а також порушення таємниці кореспонденції, прослуховування телефонних переговорів та застосування інших заходів, що обмежують свободу депутата.

Депутат після закінчення строку повноважень може бути притягнутий до кримінальної або адміністративної відповідальності за порушення закону, яке було вчинено ним в період виконання депутатських повноважень, лише в порядку, передбаченому законодавством щодо народного депутата України.

Кримінальну справу щодо народного депутата України може бути порушено тільки Генеральним прокурором України».

10. У статті 32:

1) частини першу і другу викласти в такій редакції:

«Народному депутату України після закінчення строку його повноважень, а також у разі дострокового їх припинення за особистою заявою про складення ним депутатських повноважень надається попередня робота (посада), а в разі неможливості цього (ліквідація підприємства, установи, організації, скорочення посади або чисельності працівників) — йому має бути надано державною службою зайнятості іншу рівноцінну роботу.

Верховна Рада України забезпечує працевлаштування народного депутата України після закінчення строку його повноважень. Верховна Рада України забезпечує колишньому депутату на період його працевлаштування заробітну плату, яку отримує народний депутат України, але не більше одного року, а у разі навчання чи перекваліфікації — на строк до двох років. При неможливості працевлаштування після зазначеного вище терміну за колишнім народним депутатом зберігається 50 процентів заробітної плати, яку отримують народні депутати України, до досягнення ним пенсійного віку за умови, що робочий стаж його перевищує 20 років»;

2) у частинах п'ятій і шостій слова «дійсний» і «дійсну» виключити;

3) частини сьому і десяту викласти в такій редакції:

«Депутат протягом п'яти років після закінчення його повноважень не може бути у порядку дисциплінарного стягнення звільнений з роботи з ініціативи власника підприємства, організації, установи або уповноваженого ним органу, з військової служби, служби в органах Міністерства внутрішніх справ, Служби безпеки України — з ініціативи командування, виключений з колгоспу та іншого кооперативу, навчального закладу, понижений у посаді чи у званні без попередньої згоди Верховної Ради України»;

«Працюючі члени сім'ї народного депутата України, залученого на постійну роботу у Верховну Раду України, якщо вони від'їжджають з ним до Києва, за їх бажанням звільняються з попереднього місця роботи і повертаються назад у порядку переводу. Їм подається допомога у працевлаштуванні відповідно до професії чи спеціальності. На період працевлаштування, але на строк не більше трьох місяців, за ними зберігається середня заробітна плата за попереднім місцем роботи за рахунок Верховної Ради України»;

4) частину одинадцяту після слів «запрошених на роботу» доповнити словами «в іншу місцевість»;

5) у частині п'ятнадцятій слова «умовах і» виключити;

6) частину шістнадцяту викласти в такій редакції:

«При досягненні пенсійного віку колишньому народному депутату України призначається пенсія відповідно до Закону України «Про державну службу», виходячи з розміру заробітної плати, встановленої для працюючих народних депутатів України, з врахуванням передбачених для них надбавок, незалежно від мінімально необхідного стажу державної служби. За ним зберігається медичне обслуговування, забезпечення путівками для лікування, що було встановлено на той час для народних депутатів України».

11. Статті 35, 38, 41, 42, 43 викласти в такій редакції:

«Стаття 35. Референти-консультанти народного депутата України

Депутат може мати до десяти референтів-консультантів, правовий статус і умови діяльності яких визначаються Положенням про референта-консультанта народного депутата України, що затверджується Верховною Радою України. Референти-консультанти перебувають у штаті підприємств, установ, організацій або зараховуються за заявою депутата до штату місцевої Ради народних депутатів або до штату Секретаріату Верховної Ради України, в межах фонду заробітної плати, встановленого Верховною Радою України.

Депутат може також мати референтів-консультантів, які допомагають йому на громадських засадах.

Персональний підбір референтів-консультантів і організація їх роботи та розподіл місячного фонду заробітної плати здійснюються особисто народним депутатом.

У межах загального фонду, виділеного депутату для оплати праці референтів-консультантів і невикористаного ним для цієї мети, депутат має право оплачувати за договорами виконання певних робіт чи надання йому послуг, пов'язаних із здійсненням депутатських повноважень»;

«Стаття 38. Надання народному депутату України службової жилої площі

На період виконання постійної роботи у Верховній Раді та її органах депутату створюються для цього належні житлові умови. Депутатам надаються на відповідний період у Києві службові жилі приміщення для спільного проживання з членами сім'ї.

Порядок надання службових жилих приміщень та користування ними встановлюється Верховною Радою України.

Депутат має право на додаткову службову жилу площу у вигляді окремої кімнати, умебльованої і устаткованої як кабінет.

За народним депутатом України і членами його сім'ї зберігається право на жилу площу, яку вони займають за місцем їх постійного проживання, на весь період його роботи в якості народного депутата у Верховній Раді України.

Депутати після переходу на постійну роботу у Верховну Раду України і члени їх сімей, які перебувають на обліку потребуючих поліпшення житлових умов за місцем попередньої роботи чи постійного проживання, з обліку не знімаються.

Проживання в готелі разом з депутатом, який не має службової жилої площі в Києві, в період роботи сесії Верховної Ради дружини (чоловіка) та інших членів його сім'ї оплачується за рахунок кошторису Верховної Ради України»;

«Стаття 41. Відповідальність за невиконання законних вимог народного депутата України

Невиконання посадовими та іншими особами державних органів та органів об'єднань громадян, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і підпорядкування законних вимог депутата або створення перешкод у його роботі, а так само недотримання без поважних причин встановлених цим Законом строків надання інформації або надання йому завідомо неправдивої інформації, якщо відсутні ознаки кримінального діяння, тягне за собою адміністративну відповідальність, встановлену чинним законодавством.

Стаття 42. Відповідальність за вплив на народного депутата України, членів його сім'ї та родичів

Вплив на депутата, членів його сім'ї та близьких родичів (подружжя, батьки і діти) з метою перешкодити виконанню депутатських обов'язків або добитись прийняття рішення на чиюсь користь, якщо відсутні ознаки кримінального діяння, тягне за собою адміністративну відповідальність, встановлену чинним законодавством.

Стаття 43. Відповідальність за посягання на честь, гідність народного депутата України

Образа народного депутата України або наклеп щодо нього, а так само вплив на депутата, членів його сім'ї та близьких родичів шляхом погрози вбивством, насильством чи знищенням майна або у будь-якій іншій формі тиску з метою перешкодити виконанню депутатських обов'язків чи добитись рішення на чиюсь користь тягне за собою кримінальну відповідальність, встановлену чинним законодавством».

12. Статтю 44 після слова «відповідальність» доповнити словами «встановлену чинним законодавством».

13. Статтю 45 викласти в такій редакції:

«Стаття 45. Відповідальність за порушення гарантій трудових прав народного депутата України

Порушення посадовими особами підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності і підпорядкування, встановлених цим Законом гарантій трудових прав депутата, депутата із числа військовослужбовців чи інших категорій громадян, служба яких регулюється статутами та положеннями, а також встановлених цим Законом прав депутатів після закінчення їх депутатських повноважень, якщо відсутні ознаки кримінального діяння, тягне за собою адміністративну відповідальність, встановлену чинним законодавством».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 7 липня 1995 року.

Пишемо нову Конституцію України

Судова влада: проблеми вдосконалення

НЕЩОДАВНО відбулось чергове засідання секції Конституційної комісії, під час якого виявились принципові розбіжності між її членами щодо вибору оптимальної організаційної моделі судової влади.

Суть розбіжностей полягає в тому, що частина членів секції виступає за об'єднання Верховного Суду та Вищого Арбітражного Суду і, відповідно, злиття загальних і арбітражних судів в єдину юрисдикційну систему. Мотивів для такого об'єднання наводилось декілька, але звести їх можна до однієї розширеної тези, а саме: розбудова судової системи на засадах централізованої пірамідальної моделі дасть можливість сформувати справді сильну і незалежну судову владу, а це, в свою чергу, створить гарантії однакового застосування законів, виключить дублювання юрисдикційних систем і, в кінцевому рахунку, сприятиме належному функціонуванню всього державного механізму.

Усі ми розуміємо, що проблема вибору організаційної структури судової влади дуже важлива та складна і потребує врахування багатьох різнопланових за своїм змістом чинників.

Передусім доцільно спрогнозувати, які можуть бути конкретні наслідки об'єднання двох різнорідних судових систем, а саме загальних і арбітражних судів.

Як відомо, загальні і арбітражні суди під різними назвами пройшли тривалий період самостійного функціонування, під час якого було вироблено цілу низку тільки їм властивих організаційно-правових форм і атрибутів відправлення правосуддя. За цей період інститут арбітражного суду і судово-арбітражне провадження набули рис оптимальних для розв'язання конфліктних ситуацій саме в господарському обороті.

Сполучення юрисдикційних систем неодмінно спричинить поглинання господарського судочинства цивільним процесуальним законодавством. Однак цивільний процес характеризується певною громоздкістю і формалізованістю, що, без сумніву, стане непереборною перешкодою під час розгляду господарських справ. Загальні суди просто фізично не спроможні оперативно вирішувати ці справи на основі норм цивільного процесу. Наприклад, в арбітражних судах розглядається в середньому за рік близько 80—100 тис. справ. Цю масу справ можливо ефективно розглядати лише за умов неформалізованої процедури, стислості у строках і нескладної, але ефективної системи перевірки судових рішень, що властиве саме арбітражному судочинству.

Крім кількісних параметрів господарських справ, слід враховувати їх складність, що зростає. Зміни в соціально-економічній природі господарських конфліктів створюють об'єктивні передумови для використання переваг спеціалізації в розбудові судової влади, тобто вимагають ще більшої децентралізації. Оптимальною формою зазначеної спеціалізації в організаційному плані, як уже доведено вітчизняною практикою, є система спеціалізованих судових установ, а саме арбітражних судів, яка має кваліфікований і досвідчений корпус суддів, підготовлений для розв'язання конфліктів у перехідному, квазіринковому середовищі.

Ідея об'єднання загальних і арбітражних судів не має певного підгрунтя в масовій правосвідомості. Так, із 46000 пропозицій і зауважень до проекту Конституції України в редакції 1993 р., що надійшли до Конституційної комісії, лише дві пропозиції були на користь об'єднання систем загальних і арбітражних судів.

Посилання деяких членів секції на досвід західних країн і особливо США як авторитетний дороговказ у розбудові моделі судової системи, на жаль, недостатньо аргументовані. Історичний досвід свідчить, що жодна країна не впроваджує зарубіжні державні інституції без їх пристосування до конкретного соціально-політичного і правового середовища, національних особливостей. Найбільше посилань на США. Але при цьому забувають, що у цій країні зовсім інший державний устрій (федерація) та інша школа права (англосаксонська). Україна належить до так званої європейської, або континентальної, школи права, де закон, а не судовий прецедент є основним джерелом права. Тому в Україні немає життєвої потреби в єдиній централізованій судовій системі, побудованій за пірамідальним принципом. Верхівка цієї піраміди, наприклад, як Верховний Суд США, має не лише формувати судову практику застосування законів, а й формувати своїми рішеннями законодавчу базу всієї країни.

В Україні найвищі суди формують виключно практику застосування законів, а не самі закони, тому немає потреби в єдиному, найвищому судовому центрі.

Зарубіжний досвід, узятий загалом, а не фрагментарно, зокрема, досвід функціонування європейської моделі судоустрою, також переконує: в таких країнах, як Франція, Німеччина, Іспанія, Білорусь, Росія, Литва, Латвія, та інших ефективно діють комерційні, економічні, арбітражні та господарські суди, і там не збираються відмовлятися від децентралізованої структури судової влади, яка себе цілком виправдовує. Соціально-політичні і правові реалії України найсприятливіші для впровадження саме європейської, а не американської моделі судоустрою.

Наявні в Україні системи загальних і арбітражних судів функціонально налагоджені, пройшли шлях прискіпливої апробації. В той же час істотно дається взнаки брак третьої ланки інституту правосуддя — Конституційного Суду, який поряд із загальними і арбітражними судами має скласти ефективну і цілісну систему судової влади, а не механічну сукупність юрисдикційних установ, що побудована на засадах ієрархічної піраміди. Децентралізована, але динамічно цілісна судова система, що складається з Конституційного Суду, загальних і арбітражних (господарських) судів, має за всіма науково обгрунтованими прогнозами забезпечити розв'язання кардинальних проблем правосуддя відповідно до вимог концепції поділу влад. Проект об'єднання судових систем, крім того, потребує зайвих коштів і організаційних зусиль, причому без гарантованого позитивного ефекту.

Одночасно звертаємо увагу членів Конституційної комісії, що, практично, всі подані проекти нової Конституції передбачали функціонування судової влади в складі Конституційного, загальних та арбітражних (господарських) судів.

Дмитро ПРИТИКА,
голова Вищого Арбітражного Суду України, член Конституційної комісії України.

Потрібні банки чи «ваньки-встаньки»?

ЯК СТАЛО відомо, міністр фінансів Петро Германчук та міністр економіки Василь Гуреєв подали Прем'єр-міністру України Євгену Марчуку проект закону «Про внесення змін і доповнень до ст.4 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств». У супровідній записці йдеться, що ці зміни дадуть змогу знайти додаткові кошти для фінансування витрат, пов'язаних з утриманням об'єктів соціальної сфери.

Зауважимо, кошти для утримання цих об'єктів знайти потрібно, але чи обов'язково йти шляхом підвищення податків? Можливо, краще було б активізувати залучення коштів від приватизації, адже відомо, що за 9 місяців із запланованого 91 трильйона карбованців за цією статтею надійшло лише 3,3 трильйона. Зрозуміло, що набагато легше збільшити податки, особливо якщо йдеться про комерційні банки: хоч вони, за словами Леоніда Кучми, і є локомотивом реформ, більшість громадян асоціює їх із «жирними котами», тому очікувати особливого невдоволення «народних мас» не доводиться. Відтак поряд зі збільшенням базових податків на прибуток на 2%, на прибуток від посередницьких операцій та аукціонних торгів матеріальними цінностями на 3% пропонується прибуток від банківської діяльності оподатковувати за ставкою 55% замість 30. Мінфін вважає, що «збільшення ставок податку на прибуток, починаючи з авансових платежів з прибутку, одержаного за жовтень, дасть можливість отримати в цьому році додатково 8,1 трильйона карбованців». Тут варто зауважити, що доповідну записку подано у листопаді, а коли буде прийняте відповідне рішення (якщо воно взагалі буде прийняте) — невідомо. Отже, знову планується стягнути податок заднім числом?

Викликає сумніви й сама можливість залучення цих коштів. Президент Асоціації українських банків Олександр Сугоняко вважає, що це «просте» рішення, навпаки, погіршить ситуацію як у фінансовому секторі, так і в економіці загалом. Бо, незважаючи на відносну фінансову стабілізацію, стан банківської системи та комерційних банків залишається складним. Скажімо, у 1994 році припинили свою діяльність 12 банків, у 1995 ліквідовано ще 5 банків, 14 — у стані ліквідації, 44 встановлено режим фінансового оздоровлення, зі збитками працюють 38 банків. За даними асоціації, більш як половина банківських установ станом на жовтень нинішнього року мають лише 75 % від мінімального розміру капіталу, встановленого НБУ, 40 % банків мають власний капітал менше 500 тисяч ЕКЮ, а відтак збільшення ставки оподаткування не дасть змоги сформувати до 1 січня 1996 року власні кошти у розмірі 1 мільйон ЕКЮ, що призведе до їх ліквідації. Зрозуміло, що зниження можливостей нарощення капіталу призведе й до зменшення обсягів кредитування. Особливо Олександра Сугоняко непокоїть той факт, що спроба збільшити податок на прибуток робиться в той час, коли комерційні банки почали оживати від удару, завданого їм у 1994 році, коли податок на прибуток становив 55 %. Щоб почати нарощення прибутку, їм знадобилося 10 місяців. Відповідно зросла і довіра до банків з боку населення: приріст вкладів лише за третій квартал 1995 року становив 71%. Та й загалом уперше останніми роками намітилася тенденція до повернення грошей до банків: у жовтні до кас надійшло на 750,5 млрд. крб. більше, ніж сума проведеної емісії. Крім того, варто взяти до уваги той факт, що сьогодні жоден з українських банків за рейтингом навіть близько не наближається хоча б до рівня російських банків. Ситуація не зміниться, якщо з українськими банками поводитимуться, як з «ваньками-встаньками».

Отже, питання чи потрібні нам сильні вітчизняні банки залишається відкритим. Відповідь на нього залежить від того, чи буде прийнято пропонований закон. Принаймні, голова НБУ Віктор Ющенко висловив упевненість, що ця пропозиція не пройде. За його словами, сьогодні банківська система порівняно із січнем 1992 року відновила лише 40% капіталу (в порівняльних цінах). І одним із найголовніших чинників втрати капіталу було те, що банківська система протягом двох років оподатковувалася за ставкою 55 %.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Право без гарантій — фікція

— Нинішня ситуація, коли в Україні немає державної інституції, яка стояла б на боці конституційних прав і свобод людини, стає дедалі більш соціально небезпечна. Хоча наше законодавство формально надає можливість захисту прав і свобод громадян. Але фактично досі немає такого органу, до прямих обов'язків якого входив би дійовий захист декларованих прав. Тож подобається це кому чи ні, але навіч — права без гарантій їх дотримання. Що вигідно сьогодні лише тим структурам, котрі дісталися влади і прагнуть будь-що утвердитися на всіх її поверхах. Зрозуміло, що людьми, котрі не знають, куди звертатися у пошуках правди і справедливості, маніпулювати дуже просто. Але ж таке становище не може тривати завжди. Світова практика знає приклади позитивного розв'язання проблем щодо ефективного, державою гарантованого захисту прав і свобод людини. Зрештою, настає час і для України. Маю на увазі проект закону «Про Уповноваженого з прав людини», який уже пройшов рецензування в багатьох авторитетних юридичних інстанціях і нині перебуває на розгляді однієї з комісій Верховної Ради...

Такий вступ зробив народний депутат Сергій Кириченко, відкриваючи прес-конференцію на тему: «Стан захисту прав і свобод людини в Україні та заходи щодо його поліпшення». До прес-конференцій депутатів ми вже звикли. Але ця була вочевидь незвичайна. Саме своєю темою. На запитання, про якого уповноваженого йдеться, якими мають бути його статус, юридичні права та можливості на терені нинішнього юридичного поля держави, С. Кириченко пояснив:

— Новим законом передбачено, що контроль за виконанням Конституції України, законів держави та постанов Верховної Ради у сфері захисту прав і свобод людини має здійснювати Верховна Рада шляхом утворення Комісії з питань захисту прав і свобод людини. Очолюватиме Комісію обраний Верховною Радою Уповноважений з прав людини. І всі державні та громадські органи й установи, організації та службові особи зобов'язані будуть виконувати вимоги Комісії та Уповноваженого, надавати їм потрібні матеріали й документи. Слід наголосити, що рекомендації Комісії та Уповноваженого з прав людини підлягають обов'язковому розглядові з боку державних, громадських, колективних та інших органів, установ, організацій незалежно від форм власності. Про результати розгляду і вжиті заходи вони мають повідомляти Комісії та Уповноваженому у встановлені строки. Отже, поширенням контролю на діяльність державних органів, органів державної виконавчої влади, систему центральних і місцевих органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, а також будь-яких інших органів Комісія Верховної Ради та Уповноважений забезпечують належну реалізацію конституційних прав і свобод громадян.

С. Кириченко додав, що Уповноваженого з прав людини обирає Верховна Рада, він підзвітний у своїй діяльності лише їй. Уповноважений формує штат працівників, а також призначає своїх представників в областях, містах республіканського та обласного підпорядкування. Всі вони покликані здійснювати ефективний контроль за неухильною законністю дій службових осіб стосовно розв'язання ними питань додержання й захисту інтересів, прав і свобод людини в органах адміністрації.

На запитання щодо основних напрямів діяльності Уповноваженого та його представників на місцях відповідь була дуже конкретна:

— Це насамперед сприяння у подоланні тяганини й бюрократизму в роботі адміністрації з громадянами, особами без громадянства та іноземними громадянами. Це і сприяння удосконаленню роботи апарату адміністрації та законодавства, яке регулює його діяльність. Нарешті, це здійснення контролю за додержанням службовими особами положень чинного законодавства під час розгляду заяв і скарг громадян. В разі їх порушення та заподіяння шкоди інтересам, правам і свободам громадян Уповноважений впливає на винних засобами, визначеними законом про Уповноваженого... Якщо коротко підсумувати суть цього закону, то він якнайбільше має сприяти тому, щоб накинути правову «вуздечку» на корумпованих та загрузлих у болоті бюрократизму чиновників, легіон яких плодиться в геометричній прогресії. Хочеться сподіватися, що з його введенням пересічний громадянин отримає, нарешті, надійний захист з боку закону, і наші права і свободи перестануть бути лише фікцією в обгортці з декларованих намірів.

Іван ДМИТРЕНКО.

Продовжуючи тему

Є ТАКІ ТЕХНОЛОГІЇ

Українські вчені пропонують метод, що дає можливість «побачити» нафтові та газові родовища й визначити глибину їх залягання

НЕЩОДАВНО «Голос України» опублікував інтерв'ю з головою Державного комітету України з геології і використання надр М. Гавриленком «У нас є всі підстави не скорочувати, а розвивати видобуток власних нафти і газу», який обгрунтовано вважає, що в Україні за рахунок відомих розвіданих запасів можна збільшити видобуток нафти й газу з конденсатом у 2—3 рази.

Одна з головних причин недостатнього нафтовидобутку полягає в низькому коефіцієнті вилучення нафти з пласта (15—20 %). У той же час західні технології доводять його до 50 відсотків і більше. Тому, погоджуючись з думкою М. Гавриленка про те, що Україна має можливості для збільшення видобутку нафти та газу на своїх родовищах, не можемо не звернути увагу і на таке. Реально рік у рік у державі постійно скорочується видобуток нафти — з 14,4 млн. т на початку 70-х років до 3,5 млн. т торік.

Національною програмою України з нафти й газу плановано через 15 років (2010 рік) довести видобуток нафти до 7,5 млн. т. Але ж це не вихід із становища, бо наша щорічна потреба — 45—50 млн. т нафти.

Тим часом досвід більшості країн світу свідчить: щорічний видобуток нафти становить близько десятої частини розвіданих запасів у цих країнах. Але залежно від обставин деякі з них видобувають і значно більше нафти.

Провідний науковий співробітник відділення морської геології НАН України В. Созанський в статті «Чи є досягненням рівень Тринідаду і Тобаго?» («Голос України», 15 квітня 1995 р.) стверджує, що за співвідношення між розвіданими запасами і видобутком (5:1) Україна зможе сповна забезпечити себе власною нафтою, але за однієї умови: «якби ми мали таких фахівців, технології й обладнання», що їх мають провідні транснаціональні нафтові компанії «Амоко», «Шелл», «Конако», «Мобіл ойл» та інші. Але ж за все це треба дорого платити, а таких можливостей, як відомо, нині в нас немає.

Як показує досвід роботи іноземних компаній на нафтових родовищах Західного Сибіру, ця плата досить висока і становить 50 відсотків від додатково видобутої нафти. Сучасне становище України як незалежної держави, а також енергетична криза, в якій вона опинилася, мають докорінно змінити наше ставлення до питань значного збільшення видобутку нафти. І ми вважаємо, що потрібно покладатися на власні сили й розробки, тим більше що часто вони не гірші від іноземних. А це дасть змогу залишити всю видобуту нафту в країні.

І такі технології в нас є.

Та, на жаль, їх активному впровадженню у виробництво дуже заважає консерватизм. Раніше це можна було пояснити тим, що СРСР природа «подарувала» останніми десятиліттями великі нафтові й газові родовища Західного Сибіру, Середньої Азії, півночі європейської і азіатської частин Союзу. Цих величезних паливно-енергетичних ресурсів було достатньо для всіх: а це не заохочувало розроблення і впровадження у виробництво нових високоефективних технологій з інтенсифікації видобутку та повнішого вилучення нафти з надр.

А сьогодні потрібно сміливіше і швидше впроваджувати на наявних родовищах ефективні методи, розроблені українськими науковцями. Так, фахівці Українського державного геолого-розвідувального інституту (УкрДГРІ) розробили й запатентували в Україні та Росії ряд електродинамічних методів, спроможних збільшити ефективність нафтовіддачі виснажених пластів.

Широке використання електродинамічних методів — один з найперспективніших напрямів у процесі розроблення нафтових родовищ, бо ці методи порівняно прості в реалізації, не потребують великих витрат, технічно безпечні й екологічно чисті, до того ж грунтуються на використанні апаратури та обладнання вітчизняного виробництва. Ці методи успішно випробувано на родовищах Таджикистану, Узбекистану, України, Урало-Поволжя й Західного Сибіру.

Проведені в різних геолого-геофізичних умовах роботи показали, що добовий видобуток нафти збільшувався в 1,5—6 разів залежно від величини поточного видобутку, а частина свердловин навіть увійшла у напівфонтанний чи фонтанний режим роботи. На нашу думку, ці методи конкурентоспроможніші від зарубіжних розробок. Тож уже сьогодні на взаємовигідній умові підписано угоди з міжнародним нафтовим концерном «Лукойл» та Російською інноваційною паливно-енергетичною компанією «РИТЭК».

А що розроблений метод дуже швидко окуповується, то вважаємо: за короткий час можна значно збільшити видобуток нафти на десятках діючих експлуатаційних свердловин і додатково видобути тисячі тонн дешевої нафти. За активної підтримки (організаційної та фінансової) уряду і нафтовидобувних підприємств, впровадивши в широкому масштабі ці методи в комплексі з іншими новими технологіями на всіх діючих родовищах, можемо за короткий строк (2—3 роки) різко підвищити видобуток нафти й вивести Україну з нафтової кризи. Реального, дешевшого та ефективнішого шляху сьогодні просто немає і найближчим часом не буде. Вищесказане не означає, що ми проти залучення іноземних фірм до розроблення наших нафтових родовищ, але вважаємо, що це потрібно робити тільки в разі максимального використання власних резервів.

А працювати, як відомо, є над чим. Адже, крім розвіданих, Україна володіє й достатньо великими прогнозними ресурсами нафти й газу. Головні резерви приросту запасів вуглеводнів на найближчу перспективу пов'язуємо з нетрадиційними пластами осадового чохла і кристалічного фундаменту на суші, з шельфом Чорного і Азовського морів, а на більш віддалену перспективу — з великими глибинами Дніпровсько-Донецького нафтогазоносного басейну. Крім того, не слід забувати про альтернативні джерела — метан вугільних пластів і величезні прогнозні запаси (більш як 6000 трлн. кубометрів) метаногідратів і підгідратного метану в донних осадках глибоких зон Чорного моря. Тож боятися виснаження діючих родовищ немає підстав.

У УкрДГРІ також розроблено недорогий і ефективний метод електрофізичного прогнозу скупчень нафти і газу в осадовому чохлі і тріщинуватих зонах кристалічного фундаменту, який дає можливість виявляти найперспективніші ділянки і, отже, значно підвищити ефективність геолого-розвідувальних робіт. Цей метод дав позитивні результати і на суші (родовища і перспективні структури України, Білорусі, Росії, Узбекистану і Таджикистану), і на шельфах Азовського і Чорного морів. Метод дає змогу не тільки виявляти нафтові і газові родовища та відбраковувати їх від порожніх структур, а й визначати їх контури і глибини залягання. У цьому зв'язку вважаємо за доцільне відновити ці роботи в комплексі з сейсморозвідкою, що значно прискорить і здешевить пошуки та розвідку родовищ нафти і газу не тільки в традиційних, а й нетрадиційних пластах.

Сподіваємося, що викладеними пропозиціями зацікавляться фахівці з Кабінету міністрів, Держкомнафтогазпрому, Держкомгеології та Української нафтогазової академії.

Валентин КУКУРУЗА,
доктор геолого-мінералогічних наук, генеральний директор науково-впроваджувальної фірми «НДРнафтогаз»;
Вадим КРИВОШЕЄВ,
член-кореспондент Української нафтогазової академії, кандидат геолого-мінералогічних наук, завідувач сектора геологічних досліджень Чернігівського відділення УкрДГРІ.

«УКРНАФТОВІДДАЧА» ЩЕ НІЧОГО НЕ ДАЄ, БО ПОКИ ЩО НЕ ЖИВЕ

ЗА ОСТАННІ два десятки років пошуково-розвідувальні роботи на нафту не дали якихось значних результатів. Не з'явилися нові великі родовища, розробка яких стабілізувала б видобуток нафти бодай на рівні 10—12 млн тонн на рік. І можливостей збільшення видобутку за рахунок нових відкриттів стає дедалі менше.

А й справді не можна не зважати на той факт, що нафтопромисел в Україні має давню історію. Свого часу було вже відкрито знамениті Гнєдинцівське, Леляківське, Прилуцьке, Качанівське, Глинсько-Розбишівське, Долинське, Битківське, Спаське та інші родовища. Образно кажучи, під ногами тепер навряд чи щось знайдеш. Доводиться поглиблювати пошук, до того ж на значні глибини — до 5 кілометрів. А це потребує величезних фінансових і технічних затрат. Держава до них сьогодні просто не готова, хоча коштів на пошуково-розвідувальні роботи в Україні не вистачало і за часів Союзу. Та на те були відомі причини.

А тепер-бо як збираємося розпорядитися запасами надр і перевести теоретичні багатства у фізичні?

Нафтовик з багаторічним досвідом роботи, кандидат технічних наук, заслужений працівник промисловості України Костянтин Олександрович ОГАНОВ вважає, що, не мудруючи, керівництву держави слід змінити своє ставлення до галузі загалом і по-господарськи поставитися до вже розвіданих запасів нафти на діючих і облаштованих промислах, де все ще працюють висококваліфіковані фахівці.

— Річ у тім, що з діючих родовищ за період їхньої розробки було видобуто трохи більш як 23 відсотки загальних запасів нафти. А це означає, що в надрах залишилося значно більше того, що взяли. Ось де величезний і досить-таки доступний резерв!

Але наявними традиційними методами розробки можна добути близько 150 млн тонн нафти. Та й то — за 50—60 років. Справа, як то кажуть, не буде варта заходу. Решта понад 800 млн тонн нафти належать до категорії тих, що їх важко добути, і потребують застосування нових технологій, за рахунок яких можна було б підвищити нафтовидобуток на 15—20 відсотків. А це рівнозначно новому великому відкриттю, з тією лише різницею, що не потрібні будуть трильйони карбованців на його освоєння.

До об'єктів із важковидобувними запасами належать поклади зі складною геологічною будовою — менілітові відклади родовищ Західного нафтового регіону, в яких зосереджено понад 300 млн тонн залишкової нафти.

Чи під силу нам її взяти? Гадаю, що так, коли звернутися до створених нашими-таки, українськими, вченими технологій та проектів підвищення нафтовіддачі.

На вітчизняних промислах уже проводили дослідно-промислові випробування теплових і фізико-хімічних методів впливу, так званих третинних методів розробки. На трьох об'єктах Бориславського родовища таким чином добули майже 200 тисяч тонн додаткової нафти, на дослідній ділянці Гнєдинцівського родовища — додатково 300 тисяч тонн.

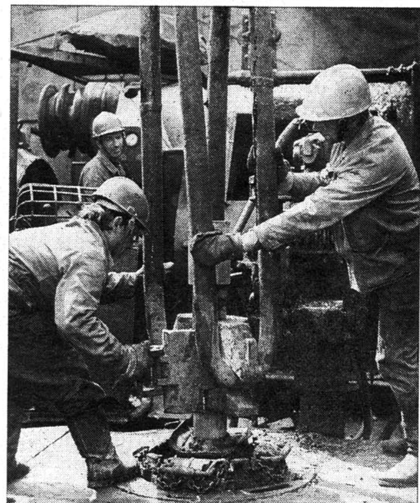
Проте, попри обнадійливі результати, подальші роботи, зокрема тепловий спосіб впливу, 1991 року було припинено через відсутність фінансування з боку колишнього Міннафтопрому.

А треба визнати, що третинні методи підвищення нафтовіддачі на початковій стадії досить дорогі. Цілком окуповуються лише через кілька років і потім дають великий прибуток від збільшення видобутку.

Отож у рентабельності сумніватися не доводиться. Підраховано, що запровадження таких методів дасть змогу щорічно отримувати 500—600 тисяч тонн додаткової нафти, дешевої, ніж та, що її завозять із-за кордону.

У 1993 році було розроблено «Національну програму розвитку нафтової і газової промисловості України до 2010 року», яку прийнято до реалізації. Програма визначає стратегію робіт з підвищення нафтовіддачі покладів. Вибрано першочергові 32 адресні об'єкти, на яких триватимуть дослідно-промислові роботи щодо запровадження теплових і фізико-хімічних методів впливу, а також буріння і використання свердловин з горизонтальними стовбурами. До речі, вперше такі свердловини було пробурено в 1957—1958 роках на ділянці Бориславського родовища, за рахунок чого в трьох свердловинах отримали тоді 48 тисяч тонн додаткової нафти. В США і Канаді давно перейшли до практики використання свердловин з горизонтальними стовбурами і бурять щороку до 2000 таких свердловин. Скільки потрібно буде нам часу для того, щоб повернутися до своїх же, продуктивних технологій, сказати складно.

Та неважко передбачити інше. За умов переходу нафтодобувної галузі на «рейки ринкової економіки» здійснити добрі задумки силами одного АТ «Укрнафта» навряд чи можливо. Тим паче, що нафту, яку добувають, обкладають високими податками, не вистачає коштів на спецобладнання та хімреагенти, а головне — керівники підприємств, що їх приватизують, не зацікавлені в проведенні капіталоємких робіт, нехай навіть і з підвищення нафтовіддачі. Їм важливий швидкий результат і бодай невеликий, але надійний прибуток.



Саме цей факт не на користь процесу приватизації галузі, з яким вочевидь поспішили. В Польщі, наприклад, добувають нафти ще менше, ніж у нас, але галузь так і не приватизовано.

Що можна було б зробити у нас? Поставити завдання максимального використання наявних запасів вуглеводневої сировини перед міжгалузевою науково-технічною компанією «Укрнафтовіддача». Базою для її створення могли б бути підприємства АТ УкрНГІ з обов'язковим включенням кількох нафтових родовищ для розроблення нових технологій.

На стадії організації компанія має бути підпорядкована Держкомнафтогазпрому і підтримана коштами держави. В подальшому зможе спиратися на власні сили та можливості інвесторів.

Якщо справді хочемо просунутися в розв'язанні проблеми нафтовидобутку в Україні, маємо зробити такий крок. І чим швидше, тим результативніше піде робота.

Резонанс

Смертна кара: за що і кому

ОСТАННІМ часом у нашій пресі розгорнулася дискусія навколо питання про необхідність скасування в Україні смертної кари як виду кримінального покарання. Висловлюються різноманітні аргументи «за» і «проти», але, на жаль, не завжди ці аргументи достатньо коректні, а в деяких випадках учасники дискусії навіть свідомо чи несвідомо перекручують факти і дезорієнтують громадськість.

Так, в опублікованій 25 жовтня ц.р. газетою «Голос України» статті «Вишку» доведеться відмінити» її автор — заступник голови національного комітету української асоціації «Міжнародна амністія» Олександр Букалов — твердить, що в нашій країні за вироками судів на «90— 95 відсотків страчують за побутові злочини: сусіди напилися, побилися і один убив одного, не завжди навіть умисно. Спалахнула суперечка між чоловіком і жінкою, і в стані афекту вчинено вбивство». І далі О.Букалов робить висновок: «Саме за такі злочини страчують більшість громадян».

Невідомо, звідки пан Букалов міг одержати такі дані, але я з цілковитою відповідальністю маю зазначити, що вони не відповідають дійсності.

Насамперед підкреслю: кримінальним законодавством України застосування смертної кари за вбивство, вчинене на побутовому грунті, тим більше з необережності, не передбачено. За умисне вбивство, вчинене під час обопільної сварки чи бійки, з помсти, ревнощів, інших мотивів, викликаних особистими стосунками винного з потерпілим, якщо позбавлено життя однієї людини, суди засуджують винних за ст. 94 Кримінального кодексу України до позбавлення волі на строк до п'ятнадцяти років. За вбивство з необережності, відповідно до ст. 98 цього Кодексу, призначається позбавлення волі на строк, що не перевищує трьох років.

Смертна кара в Україні практично застосовується, і то не завжди, тільки за умисне вбивство, вчинене за обтяжливих обставин, а саме:

— з корисливих мотивів;
— з хуліганських мотивів;
— вчинене у зв'язку з виконанням потерпілим службового або громадського обов'язку;
— двох або більше осіб;
— жінки, яка завідомо для винного була в стані вагітності;
— вчинене з особливою жорстокістю або способом, небезпечним для життя багатьох осіб;
— вчинене з метою приховати інший злочин або полегшити його вчинення, а так само поєднане із зґвалтуванням;
— вчинене особливо небезпечним рецидивістом або особою, яка раніше вчинила умисне вбивство.

Наприклад, у першому півріччі ц.р. за ст. 93 Кримінального кодексу, яка передбачає відповідальність за такий злочин, смертна кара призначена судами щодо 74 засуджених, а це становить четверту частину загальної кількості засуджених за цією статтею. Отже, далеко не всім винним в умисному вбивстві за обтяжливих обставин призначається покарання у вигляді смертної кари.

За останніх чотири повних місяці (липень—жовтень) Верховним Судом України розглянуто в касаційному порядку справи щодо 77 засуджених до смертної кари. Відносно 69 засуджених застосування смертної кари визнано законним і обгрунтованим, оскільки її призначення було зумовлене обставинами, що обтяжують відповідальність, та виключною небезпечністю винних.

Серед засуджених до смертної кари 37 осіб, тобто понад половину на час учинення умисного вбивства мали судимості, з них 33 раніше засуджувалися за тяжкі насильницькі або корисливі злочини, 18 мали три і більше судимостей. З даних, що характеризують осіб, раніше неодноразово судимих, чітко простежується трансформування їх злочинної поведінки від учинення менш небезпечних до скоєння тяжких злочинів, поєднаних з винятковим зухвальством і жорстокістю. Увінчує їх злочинний шлях умисне вбивство, вчинене за обтяжливих обставин. При цьому основними чинниками їх соціальної деградації є, як правило, паразитичний спосіб життя, пияцтво і наркоманія.

У 32 випадках убивці позбавили життя двох і більше чоловік. Загалом 69 засудженими до смертної кари вбито 103 особи, серед яких немало жінок, дітей та людей похилого віку. У двох третинах випадків жертвами вбивць були сторонні люди, і лише четверта частина засуджених скоїла умисні вбивства знайомих, у трьох випадках — родичів. Умисне вбивство під час спільного вживання алкогольних напоїв, але з особливою жорстокістю, чи двох і більше осіб, учинено у 9 випадках. Наприклад, у Криму злочинець умисно вбив п'ятьох осіб, які брали участь у розпиванні спиртних напоїв.

Найчастіше умисні вбивства вчинювалися під час розбійних та бандитських нападів. Саме за такі особливо тяжкі злочини засуджено 34 особи, тобто понад половину із загальної кількості винних. Убивство двох і більше осіб скоєно кожним третім засудженим. Повторне вбивство вчинено кожним четвертим засудженим. Така сама частка засуджених за вбивство, вчинене з особливою жорстокістю, коли жертві було заподіяно особливих страждань. Шоста частина засуджених вчинила вбивства з метою приховати інший злочин. Кожен десятий із засуджених вчинив убивство потерпілої (в основному неповнолітньої) під час або після її зґвалтування. Десяту частину вбивств скоєно особливо небезпечними рецидивістами. Майже 60 відсотків засуджених визнано винними у вчиненні умисних вбивств за наявності двох і більше обтяжливих обставин.

Значною є частка і групових убивств за попередньою змовою, а також убивств, вчинених організованими, в тому числі бандитськими угрупованнями, — кожне десяте вбивство.

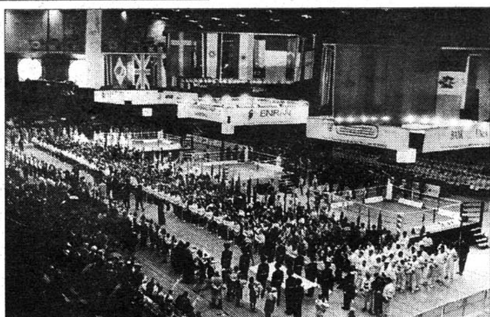
Ось так, як свідчить статистика, розподіляються умисні вбивства за обтяжливими ознаками цих злочинів.

До цього варто додати, що в нашій державі існує інститут помилування злочинців, засуджених до смертної кари. Таке помилування, відповідно до Конституції України, здійснює Президент України.

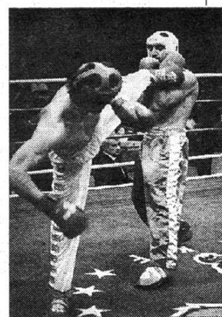
Ця публікація має на меті дати правдиву інформацію громадськості про те, за які саме злочини в нашій державі застосовується смертна кара. А щодо скасування її як виняткової міри покарання за умисне вбивство, вчинене за обтяжливих обставин, то будемо сподіватися, що законодавець найближчим часом розгляне це надзвичайно важливе питання і прийме єдино правильне рішення.

Олександр ПАНЄВІН, начальник відділу узагальнення судової практики і аналізу судової статистики Верховного Суду України.

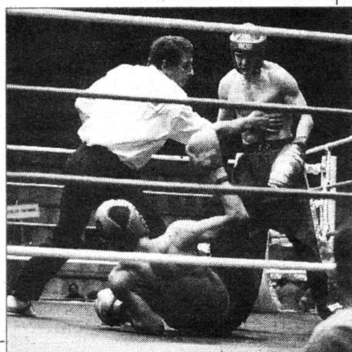
Кікбоксинг







Чи вивезуть «золото» з України?



У суботу в столичному Палаці спорту стартував X чемпіонат світу з кікбоксингу. На нього з'їхалося близько 600 спортсменів з 50 країн світу. Вони розіграють медалі у фул-контакті і лоу-кікс.

В урочистому відкритті чемпіонату світу брали участь віце-прем'єр-міністр України Іван Курас і президент Всесвітньої асоціації кікбоксингу (WAKO) Енніо Фальсоні. Привітання спортсменам, тренерам та організаторам чемпіонату надіслав Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Уже перші відбіркові бої показали, що найрішучіше налаштовані на боротьбу за «золото» спортсмени Франції, Марокко, Югославії, Болгарії, Росії, Казахстану і України. У нашій збірній є кілька «зірок», яким фахівці передрікають перемогу на чемпіонаті. Беззаперечними лідерами української команди є Віталій Кличко і Віктор Аксютін, які вже здобули звання чемпіонів світу. А в жіночій команді України увага суперниць буде прикута до Олени Твердохліб та Надії Сотникової, які мають високий рейтинг. Збірна України має намір перепинити вивезення «золота» з Києва за кордон.

Зараз, коли пишуться ці рядки, завершуються попередні бої, а ввечері у понеділок стануть відомі імена перших чемпіонів світу. Сьогодні вручать нагороди у всіх вагових категоріях. У нашої збірної є чудовий шанс стати першою в командному заліку.

Ярослав СЕРГІЄНКО.
Фото Петра ЛЕЙКА.

Еліта, нація, держава

ПОСТІЙНИЙ «БІГ З БАР'ЄРАМИ»,

або Чому тренер, який готує чемпіонів, працює вантажником

МАРГАРИТА НІКОЛАЄВА і Яків Железняк, Микола Авілов і Валентина Мішак, Геннадій Авдєєнко і Віктор Михальчук, Надія Єлізаренко і Сергій Петренко, Юлія Рибчинська і Тетяна Гуцу, Віктор Петренко й Оксана Баюл... Ні, навіть усіх олімпійських чемпіонів, не те що призерів світової чи європейської першостей, яких дала нашій країні Одеса, тут не перелічити. Звідси вийшли сотні спортсменів, яких широко знали, про яких говорили, за яких уболівали тисячі й тисячі шанувальників спорту в усьому світі.

А як сьогодні? Чи не втрачено традиції? Чи можна очікувати звідси нових чемпіонів найвищого — світового, олімпійського рівня? Як, врешті-решт, живеться відомим спортсменам та не менш відомим їх наставникам? Що з цього приводу думають відомі у спортивних колах люди: майстер спорту, почесний президент Федерації карате України, заступник начальника облуправління у справах молоді, фізкультури і спорту Валерій Зиков, майстер спорту міжнародного класу, державний тренер Галина Зарубіна, майстер спорту, голова обласної федерації стрілецького спорту Олег Близнюков, майстер спорту, державний тренер Віктор Горєшник, суддя національної категорії, віце-президент Федерації регбі України Леонід Шелестович, державний тренер Валерій Алексєєв.

Їдуть-їдуть наші за кордон. Буває, і назавжди

Кор.: Влітку наступного року в американському місті Атланті стартують чергові Олімпійські ігри. Чи буде там представлено наш регіон, багатий олімпійськими традиціями?

В.Зиков: Безумовно. Ось переді мною список 36 спортсменів, які добре заявили про себе на міжнародних турнірах і яких готуємо до Олімпіади-96 як претендентів до збірної України. Тут і наші імениті, знані у всьому світі спортсмени, такі, скажімо, як Ігор Разорьонов, Василь Яковлєв, Олена Вітриченко, Мирослав Ігнатюк, Аеліта Юрченко, Віталій Маринич, Віктор Ефтіні, й менш відомі, молоді, але досить перспективні атлети. Щоправда, не всі з них, може бути, поїдуть до Атланти... Дехто — і таке може статися — захищатиме там спортивну честь вже не України.

Кор.: То чому ж?

В.Зиков: Бо через надто слабку матеріально-спортивну базу, що дедалі більше зубожіє, багато хто змушений тренуватися десь за кордоном. То хіба можна повною мірою гарантувати, що вони й надалі виступатимуть під нашим національним прапором, що їхні зарубіжні «господарі», створюючи спортсменам умови для життя і тренувань, не забажають чогось іншого? У нас є непоганий, як на мене, закон про спорт, але він, по суті, не діє. У жодній з життєво важливих для підтримки фізкультури і спорту сфер — у соціальному захисті спортсменів і тренерів, у створенні їм належних умов для тренувань, у наданні пільг спортивним організаціям та установам тощо. Тільки через непомірні витрати на комунальні й орендні послуги, скажімо, закриваються останнім часом стадіони, басейни, манежі, спортивні школи, багато що інше, і нікому — ні державним, ні місцевим органам влади — те не болить. Самі ж бо створюємо для спортсменів, тренерів нестерпні умови, а потім обурюємося, що хтось із них «кинув якір» за рубежем.

Г. Зарубіна: Ми вже втратили, на жаль, немало спортсменів і тренерів, які були елітою українського спорту. Ось вам лише два приклади. Тренери Таміла Євдокимова та Віктор Дикий поїхали працювати до США, «прихопивши» із собою і свою вихованку — олімпійську чемпіонку Тетяну Гуцу. Там само тепер і наші знамениті фігуристи Оксана Баюл і Віктор Петренко — вони стали професіоналами. А могли б захищали спортивну честь нашої держави.

І глибокої шани й поваги заслуговують ті спортсмени й тренери, які, самотужки долаючи всілякі труднощі, вишукують можливості для повноцінних тренувань — і за кордоном також, щоб виступити за збірну України. Там же, у США, підробляючи за контрактом, тепер тренується, приміром, заслужений майстер спорту, чемпіон світу з гімнастики Віталій Маринич — він є реальним претендентом до олімпійської збірної України.

Л.Шелестович: І заслужений майстер спорту, чемпіон світу велосипедист Василь Яковлєв змушений готуватися до Олімпіади за кордоном. В Одесі був колись непоганий велотрек, та його занехаяли, зруйнували. У знаменитого спортсмена до того ж навіть квартири в Одесі немає. Я не хочу кидати хоча б тінь підозри стосовно патріотичних почуттів Яковлєва — на чому ж, інакше, тримається його бажання виступати за нашу країну? — та все ж хочу сказати: людське терпіння не безмежне, тим більше спортсмена екстракласу, якому потрібні належні умови і для тренувань, і для того, щоб відновлювати сили після виснажливих фізичних навантажень. А вдома таких умов, на жаль, немає.

Г.Зарубіна: І дуже часто — просто елементарних матеріально-побутових. Не так давно ми аплодували легкоатлетові Юрію Бєлоногу, який став чемпіоном Всесвітньої студентської олімпіади і який тепер є претендентом на Олімпіаду в Атланті. А чи знаєте, хто виховав його? Майстер спорту Євген Корсак, який, щоб якось прогодувати сім'ю з п'яти чоловік, удень змушений працювати вантажником і тільки ввечері та й у вихідні — тренером. А сім'я його, у якій ще двоє відомих атлетів (дружина Валентина — чемпіонка Європи, дочка Клавдія — член збірної України), мешкає в однокімнатній квартирі площею 17 квадратних метрів. Ось так і живе національна спортивна еліта, гордість нашої держави! Самотужки Корсак придбати більшу квартиру не в змозі — зі скупих тренерських заробітків коштів не зібрати, а міські власті надати житло тренерові не поспішають. То що — і йому шукати щастя десь за морями-океанами, де, між іншим, такі кадри цінують, дбають про їх благополуччя. Не знаю, як можна назвати таких людей: патріотами, фанатами чи ще якось, та без них вітчизняний спорт, без сумніву, занепав би зовсім. А так — ще тримається.

В.Зиков: І ось тепер, готуючись до Олімпіади, коли прагнемо проводити в Одесі якомога більше турнірів міжнародного рівня — бо тільки за таких умов можна підвищувати спортивну майстерність та випробувати себе, особливо відчуваємо, до якої міри погіршала наша матеріально-спортивна база. Вихованці Ніни Михайлівни Вітриченко, добре відомі на європейському та світовому рівнях, змушені тренуватися на такому старому килимі, що неможливо запобігати травмам, а 2—3 тисячі доларів, щоб купити новий, роздобути ніяк не можемо. Олександр Джабурія та Сергій Дорогов, претенденти до олімпійської збірної України з плавання, тривалий час не можуть тренуватися, бо в Одесі тепер немає жодного діючого басейну. Ледь животіє Палац спорту, а разом з ним — і всесвітньо відома одеська школа фігуристів. Навіть найбільший у місті стадіон ЧМП з його спорудами у великій скруті, його функції дуже звужені. За таких обставин хто від'їздить з нашої країни назовсім, а хто — в пошуках можливостей для тренувань. Отой постійний «біг з бар'єрами» до добра не веде: атлети не можуть набути потрібної майстерності, декого переслідують нервово-психічні зриви. Втрачаємо, отже, не тільки нових чемпіонів — підриваємо спортивний престиж держави на міжнародній арені.

Добрих намірів удосталь. З конкретними справами гірше

В.Горєшник: Говоримо про найближчу Олімпіаду, а я зазирнув би далі, скажімо, на п'ять-десять років уперед. У минулому тренери створювали своєрідну фізкультурно-спортивну піраміду, з основи якої — масового спорту — поступово й виростали олімпійці. Так ось цю основу сьогодні серйозно розмито, зруйновано. Багато досвідчених тренерів пішли в інші структури, виїхали за кордон, тому в дитячо-юнацьких спортивних школах постійна нестача тямущих вихователів. А чого може навчити той, чиє професійне й моральне обличчя сумнівне? Та й матеріальна база ДЮСШ, м'яко кажучи, не на висоті. Й усталена там система оплати праці не сприяє залученню кращих спортивно-тренерських кадрів до роботи з дітьми.

В.Алексєєв: За нинішньої фінансово-економічної скрути у державі багато в чому можуть зарадити меценати, спонсори. Й вони таки немало допомагають. Саме завдяки їм зуміла поїхати на чемпіонат світу з гімнастики Олена Вітриченко. Й участь у змаганнях на етапах Кубку світу плавців Олександра Джабурії та Сергія Дорогова, майстрів кульової стрільби Мирослава Ігнатюка та Віктора Макарова субсидіювали покровителі-підприємці. Але ж ця їхня діяльність аж ніяк не заохочувана з боку держави, їм не надають жодних пільг.

В НІМЕЧЧИНІ приміром, бізнесмени можуть без обмежень виділяти на підтримку спорту будь-які кошти, які не оподатковують. А в нас — всілякі обмеження, податки.

О.Близнюков: Навіть те, що дають іноземні меценати, одержати не можемо. На Одеській митниці, приміром, лежать два пістолети, прислані для відомого майстра кульової стрільби Мирослава Ігнатюка — їх безплатно виділила одна з італійських фірм. А наші митники взяли та й оцінили їх у 600 доларів. Тепер, щоб одержати, треба сплатити мито. А за віщо? Ходимо по замкненому колу, доводимо безглуздість такого рішення вже не один тиждень, а Мирославу стріляти з тієї зброї на Олімпіаді, і вже тепер треба сповна тренуватися. Є Указ Президента України, підписаний 12 серпня 1995 року, де чорним по білому написано: «Звільняються від обкладання... ввізним митом під час переміщення через митний кордон України товари, які надходять від нерезидентів неприбутковим організаціям», а чиновники твердять: «У нас такого немає, у нас свої інструкції».

Л.Шелестович: Завдячуючи спонсорам, не будемо заплющувати очі й на таке: на чемпіонати Європи й світу, трапляється, їдуть не найсильніші спортсмени, а ті, кому підсобили коштами, керуючись лише власними симпатіями, багаті покровителі. Це неабияк травмує інших спортсменів та їхніх тренерів, підриває імідж вітчизняного спорту на міжнародній арені.

Кор.: Відомо, що в минулому немало відомих спортсменів вийшли, так би мовити, з глибинки, з низів — сільських та заводських колективів фізкультури. А як тепер?

В.Горєшник: Це — одна з найпекучіших проблем. Саме на периферії є особлива, вважаю, соціально-психологічна база для поповнення рядів спортсменів й виховання спортивної еліти. Бо саме в селах, селищах, невеликих містах, на заводських окраїнах менше різноманітних спокус, притаманних великим містам, і молодь часто-густо знаходить віддраду саме в фізкультурі та спорті, прагне проявити себе через них. Але, з другого боку, матеріально-спортивна база там уже підупала, лише в окремих місцях, де здолали кризові явища і керівники поправжньому уболівають за спорт, вона тримається. У селі Зорі Саратського району, приміром, влаштовуємо чемпіонат області з вільної боротьби, три-чотири тамтешні спортсмени входять до десятки найкращих борців України, мешканець села Ілля Стоянов став чемпіоном світу.

Г. Зарубіна: Спорудження чудового спортивного комплексу багатопрофільного призначення завершує порт «Південний». Але ж на багатьох підприємствах, на жаль, спортивні споруди закривають, людям ніде займатися фізичною культурою, що призводить до звуження соціальної бази виховання спортивної еліти.

В.Зиков: Європейський та світовий рівень розвитку спорту немислимий без значних фінансових витрат. Він потребує глибоко продуманої, цілеспрямованої державної політики. Її нібито й продекларовано, та насправді на шляху спортсменів до чемпіонських висот ще стільки бар'єрів, що далеко не кожен, причому не з власної вини, спроможний їх здолати. Треба, щоби та політика активно втілювалась у життя — на місцях, у державі загалом. А наші спортсмени, наші тренери, треба зазначити, поціновуються у світі дуже високо. Їх запрошують захищати спортивну славу найпрестижніших країн, обіцяючи всі умови для тренувань і життя. То змиримося з тим, щоб вони пішли в «найми» до сусідів? Але ж без еліти, у тому числі спортивно-тренерської, не може бути повноцінних нації, держави. Саме з цього й маємо виходити, незважаючи на нинішню економічну скруту.

Зі спортивними фахівцями вів розмову Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Спорт

На аренах країни і світу

Важка атлетика. Блискучою перемогою у першій важкій вазі на чемпіонаті світу в Китаї завершився виступ українського атлета Ігоря Разорьонова з Одеси.

Бойові мистецтва. У Києві генеральний директор Міжнародної професіональної ліги кікбоксингу «Славутич» Георгій Кобилянський та представник UFC (Федерація боїв без правил) Рон ван Кліф (США) дійшли домовленості про створення на базі «Славутича» Європейської федерації UFC і проведення в березні 1996 року в столиці нашої держави чемпіонату світу з боїв без правил.

Хокей. На пристойній ноті завершив виступи на першому етапі чемпіонату МХЛ київський «Сокіл». Український клуб зіграв унічию — 2:2 (2:0, 0:2, 0:0) — з лідером турніру в західній зоні московським «Динамо». Шайби у киян закинули Земченко та Шахрайчук.

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. Пропущений матч. **«Прикарпаття» (Івано-Франківськ) — «Чорноморець»** (Одеса). 1:1. 6000 глядачів. Суддя П'яних (Донецьк). 0:1 Тернавський, 44, з пенальті, 1:1 Русак, 49, з пенальті.

Матч був безкомпромісним і гострим, а окремі моменти й напруженим. Ініціативою здебільшого володіли господарі. Вони, до речі, відзначалися ліпшою функціональною підготовкою.

Ще в першому таймі прикарпатці мали бодай кілька разів забити гол. Але в хрестовину влучив Амілехін. А потім Русак попав у ... голову воротареві Суслову. Того ж Русака в одному з епізодів гості в своєму штрафному хапали за майку і відверто штовхали в спину. Але арбітр нібито й не помічав цього неподобства. Зате придумав з нічого, як на мене, пенальті у ворота іванофранківців. Захисник Стахів однією ногою виштовхнув м'яч, яким володів Сак. А той, уже втративши його, зачепився за ногу суперника.

Щоправда, в другому таймі й одесити мали кілька слушних нагод відзначитися. Зокрема, гостро атакував Жабченко.

— **Як же вдалося підтримувати форму протягом двох тижнів?** — запитав президента «Прикарпаття» Анатолія Ревуцького.

— У колективі завдяки головному тренерові Ігореві Юрченку панує творча і здорова атмосфера. Отож команда серйозно і з бажанням готувалася до завершального матчу кола з серйозним суперником. Мали ми й кілька контрольних поєдинків. Обіграли «Хутровик» з Тисмениці — 2:1 та ФК «Львів» — 3:0 на його полі.

Баскетбол. Після значної перерви поновилися ігри чоловічого чемпіонату країни у вищій лізі. «Політехнік» (Львів) — «Київ-Баскет» — 90:133, «БІПА-Мода» (Одеса) — «Нафтохім» (Біла Церква) — 101:84, «Шахтар» (Донецьк) — «Феро» (Запоріжжя) — 136:89, «Азовмаш» (Маріуполь) — «Феро» — 97:99, СК «Миколаїв» — «Нафтохім» — 96:73, «Шахтар» — «Металург» (Нікополь) — 151:90, «Політехнік» — ЦСКА (Київ) — 97:84, «БІПА-Мода» — «Будівельник-Хорда» (Київ) — 81:110.

Олег ПЕТРІВ.

До відома громадськості

Підприємство електричних мереж ВО «Донецьквугілля» звернулося до Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України з проханням про видання ліцензії на здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з виробництвом, переданням, постачанням електричної енергії.

На території Донецької області.

Поштова адреса: 340055, Донецьк, вул. Челюскінців, 174.

Телефон 90-89-26. Телетайп 115036 СТРУМ. Телефакс 35-25-06.



Держтелерадіо України
Агентство «Телерадіореклама»

ТЕЛЕ

Пропонує в ефірі
щоденні рекламно-інформаційні блоки, тематичні передачі «Перспектива» та «Презентація» (зустрічі з діловими людьми, виставки, аукціони, телеігри, конкурси, шоу, лотереї тощо)

ВИГОТОВЛЯЄ
відеокліпи, відеофільми, споти, сюжети

РАДІО

Пропонує в ефірі
щоденні рекламно-інформаційні випуски (репортажі, інтерв'ю, коментарі, огляди, оголошення тощо)

ВИГОТОВЛЯЄ
магнітофільми та іншу аудіопродукцію

РОЗМІЩУЄ
вашу рекламу у найпопулярніших передачах Українського телебачення і радіо.

Ми готові укласти з вами угоду на довгострокове співробітництво. Ми будемо раді, якщо своєю рекламою допоможемо вам у розв'язанні ваших проблем!

НАША АДРЕСА:
252033, Київ-33, вулиця Володимирська, 69-А.
т./ф.: 224-45-43, 220-91-29.



Арбитражным судом Донецкой области (340015, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34) возбуждены дела о признании банкротами следующих предприятий:

дело № 113-4-18, — кооператив «Аллегро-2», расположенного по адресу: 340048, г. Донецк, ул. Артема, 142, расчетный счет № 461167 в Киевском отделении АК ПИБ г. Донецка;

дело № 94/1-1 — полного товарищества ООО «Е-21Д», расположенного по адресу: 340048, г. Донецк, ул. Артема, 114, расчетный счет № 2609943 в Киевском отделении АК ПИБ г. Донецка.

Заявления кредиторов и возможных санаторов принимаются в течение одного месяца со дня опубликования этого объявления.

Арбітражний суд Львівської області (м. Львів, вул. Винниченка, 3) порушив справу № 2/1117 від 30.10.95 р. про визнання банкрутом ВТПП «Україна». Адреса: Львівська область, м. Червоноград, вул. Сокальська, 1; р/рахунок 468576 в Червоноградському відділенні Промінвестбанку України, МФО 325376.

ВАТ Київська швейна фабрика «Спецодяг»
виробляє і реалізує оптом та дрібними партіями
спецодяг, санодяг, постільну білизну у широкому асортименті.
Приймаємо замовлення на пошиття та розкрій швейних виробів як із тканини замовника, так і з власної тканини.
Довідки за тел.: (044) 435-12-91, 435-22-84, 435-81-92, 435-10-60, 435-00-14, факс 435-31-63.

Інформація про випуск інвестиційних сертифікатів

закритого акціонерного товариства

«Інвестиційна компанія «Сівер-інвест»,

що розміщуються закритими взаємними фондами «Сівер-фонд-І» і «Сівер-фонд-ІІ»

1. Відомості про інвестиційну компанію

Закрите акціонерне товариство «Інвестиційна компанія «Сівер-інвест» (надалі — Компанія) зареєстроване виконкомом Чернігівської міської Ради народних депутатів свідоцтво № 21405787 від 24.02.95 р. за адресою: 250000, м. Чернігів, вул. Свердлова, 6.

Для здійснення діяльності зі спільного інвестування Компанія засновує закриті взаємні фонди «Сівер-фонд-І» і «Сівер-фонд-ІІ» (надалі — Фонди).

2. Інвестиційна декларація

2.1. Повна назва — закритий взаємний фонд «Сівер-фонд-І» закритого акціонерного товариства «Інвестиційна компанія «Сівер-інвест».

Скорочена назва — «Сівер-фонд-І».

Строк дії — 10 (десять) років з моменту реєстрації.

Повна назва — закритий взаємний фонд «Сівер-фонд-ІІ» закритого акціонерного товариства «Інвестиційна компанія «Сівер-інвест».

Скорочена назва — «Сівер-фонд-ІІ».

Строк дії — 5 (п'ять) років з моменту реєстрації.

Вид — закриті взаємні фонди.

Місцезнаходження: 250000, м. Чернігів, вул. Свердлова, 6.

Статутний фонд Компанії становить 3 250 000 000 (три мільярди двісті п'ятдесят мільйонів) карбованців.

2.2. Метою діяльності Фондів є забезпечення доходності коштів учасників Фондів та забезпечення приросту вкладених коштів.

2.3. Предметом інвестиційної діяльності Фондів є акумуляція фінансових ресурсів шляхом випуску інвестиційних сертифікатів та обміну їх на вільні кошти і приватизаційні папери юридичних та фізичних осіб.

2.4. Напрямами інвестиційної діяльності Фондів є здійснення інвестування ресурсів у цінні папери інших емітентів, придбання нерухомого майна, часток і паїв, що належать державі в майні господарських товариств у процесі приватизації, а саме: в підприємства агропромислового комплексу, машинобудування та в інші галузі промисловості України.

2.5. Обмеження інвестиційної діяльності на спільні інвестиції, що здійснюються шляхом випуску інвестиційних сертифікатів Компанії, встановлені п.17 та п. 23 положення «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії», затвердженого Указами Президента України від 19.02.94 р. за № 55/94 та № 265/95 від 28.03.95 р.

2.6. Компанія випускає:

600 000 (шістсот тисяч) іменних інвестиційних сертифікатів (серія А, № 000001—600000) номінальною вартістю 50 000 (п'ятдесят тисяч карбованців на загальну суму 30 000 000 000 (тридцять мільярдів) карбованців і розміщує їх через фонд «Сівер-фонд-І»;

375 000 (триста сімдесят п'ять тисяч) іменних інвестиційних сертифікатів (серія В, № 000001—375000) номінальною вартістю 50 000 (п'ятдесят тисяч) карбованців на загальну суму 18 750 000 000 (вісімнадцять мільярдів сімсот п'ятдесят мільйонів) карбованців і розміщує їх через фонд «Сівер-фонд-ІІ».

Форма випуску інвестиційних сертифікатів — безготівкова.

Інвестиційні сертифікати купують за приватизаційні папери та кошти учасників і підлягають вільному обігу.

2.7. Порядок розміщення інвестиційних сертифікатів визначає Правління Компанії. Розміщення здійснюється через представництва і агентів Компанії. Учасник отримує сертифікат на загальну вартість придбаних інвестиційних сертифікатів. Початок розміщення інвестиційних сертифікатів — після отримання відповідних ліцензій.

Максимальна кількість інвестиційних сертифікатів, дозволених для придбання одним інвестором, не обмежується. Обмеження на придбання інвестиційних сертифікатів для окремих категорій юридичних осіб визначається чинним законодавством України. Запланований курс одного інвестиційного сертифіката на початок розміщення — за номінальною вартістю, надалі — за курсовою вартістю.

2.8. Інвестиційні сертифікати підлягають викупу не раніше закінчення терміну використання приватизаційних паперів. Фонди здійснюють розрахунки за інвестиційними сертифікатами після закінчення терміну діяльності Фондів. Викуп інвестиційних сертифікатів здійснюється за ціною, визначеною вартістю чистих активів, що припадає на один інвестиційний сертифікат. У разі, коли вартість майна в розрахунку на один інвестиційний сертифікат нижча за його номінальну вартість, різниця учасникам покривається за рахунок коштів засновників Компанії.

2.9. Витрати Фондів передбачають прямі та побічні витрати, пов'язані з випуском і розміщенням інвестиційних сертифікатів, оплатою персоналу, рекламою, оплатою послуг інвестиційного керуючого, депозитарія та аудитора, нарахуванням і сплатою дивідендів.

2.10. Прибуток Фондів розподіляється між учасниками у вигляді дивідендів, пропорційно до кількості належних учасникові інвестиційних сертифікатів. Розмір дивідендів встановлюється Загальними зборами засновників Компанії і доводиться до відома учасників Фондів через засоби масової інформації. Дивіденди сплачуються учасникам протягом трьох місяців після затвердження річного балансу Фондів за місцем розташування Фондів, а також шляхом переказу на особистий рахунок власника інвестиційного сертифіката.

2.11. Фонди спеціальних або резервних Фондів не створюють.

3. Дані про емісію інвестиційних сертифікатів

Вид цінних паперів — іменні інвестиційні сертифікати.

Загальний обсяг випуску інвестиційних сертифікатів за номінальною вартістю — 48 750 000 000 (сорок вісім мільярдів сімсот п'ятдесят мільйонів) карбованців.

Емісія інвестиційних сертифікатів за Фондом «Сівер-фонд-І» становить 30 000 000 000 (тридцять мільярдів) карбованців, за фондом «Сівер-фонд-ІІ» — 18 750 000 000 (вісімнадцять мільярдів сімсот п'ятдесят мільйонів) карбованців.

Загальна кількість інвестиційних сертифікатів 975 000 (дев'ятсот сімдесят п'ять тисяч) штук, з них фонд «Сівер-фонд-І» розміщує 600 000 (шістсот тисяч) штук (серія А, № 000001—600000), фонд «Сівер-фонд-ІІ» — 375 000 (триста сімдесят п'ять тисяч) штук, (серія В, № 000001—375000).

Номінальна вартість одного інвестиційного сертифіката — 50 000 (п'ятдесят тисяч) карбованців. Категорія інвестиційних сертифікатів — іменні. На загальну вартість придбаних інвестиційних сертифікатів видається сертифікат. Інвестиційні сертифікати випускаються вперше.

4. Відомості про попередній випуск паперів

Компанією здійснено першу емісію простих іменних акцій у розмірі 3 250 000 000 (три мільярди двісті п'ятдесят мільйонів) карбованців для формування статутного фонду. Випущено і розміщено серед засновників 65 000 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 50 000 карбованців (Свідоцтво про реєстрацію цінних паперів № 13/1/95 від 30.03.95 р., видане Чернігівським обласним фінансовим управлінням).

5. Відомості про засновників Компанії

Засновниками Компанії є 10 юридичних осіб (частка в статутному фонді кожного — 7,7 %) та 15 фізичних осіб.

6. Органи управління Компанії

Голова Правління Компанії — Бабич Валерій Іванович, паспорт IV-ЕЛ, № 714164, виданий ВВС Деснянського РВК м. Чернігова 14.05.80 р., освіта вища, останні три роки працював начальником регіонального відділення Фонду державного майна України по Чернігівській області (частка в статутному фонді — 1,73 %).

7. Відомості про інвестиційного керуючого

Закрите акціонерне товариство «Інвестиційна компанія «Сівер-інвест». Р/р 1467325 в АК Полікомбанку м. Чернігова, МФО 353100. Дозвіл Міністерства фінансів України на здійснення діяльності з випуску і обігу цінних паперів № 671 від 20.06.95 р. З іншими інвестиційними фондами угод на управління не укладено.

8. Відомості про депозитарія

Акціонерний комерційний банк Полікомбанк, 250005, м. Чернігів, вул. Київська, 3. Зареєстрований 18 серпня 1994 р. № 244, кор. рахунок 700161510 в облуправлінні Національного банку України м. Чернігова, МФО 353100. Дозвіл Міністерства фінансів України на здійснення діяльності як депозитарію інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії № 85 від 5 грудня 1994 року. Засновники— юридичні та фізичні особи. Депозитні договори на обслуговування інших інвестиційних фондів та інвестиційних компаній не укладались.

9. Відомості про аудитора

Приватне підприємство аудиторська фірма «БСВ. Експерт», 250038, м. Чернігів, вул. Подвойського, 21/2, ліцензія Аудиторської палати України АБ № 145 від 07.06.94 р.

10. Права власників інвестиційних сертифікатів

Власники інвестиційних сертифікатів мають право на одержання за підсумками фінансового року частки прибутку (дивідендів) пропорційно кількості належних їм інвестиційних сертифікатів, на вільний продаж, передачу у спадщину, обмін, дарування належних їм інвестиційних сертифікатів третім особам протягом всього терміну діяльності Фондів, на отримання інформації про діяльність Фондів та на отримання відповідної частки майна Фондів у разі їх ліквідації.

Учасникам Фондів не гарантовано фіксованого розміру дивідендів. Інформація про випуск інвестиційних сертифікатів зареєстрована в Міністерстві фінансів України, свідоцтво про реєстрацію випуску інвестиційних сертифікатів Міністерства фінансів України № 328/3/95 від 14 листопада 1995 р.

Парламентська хроніка

Попіл Чорнобиля стукає в депутатські серця

Денне засідання 24 листопада

Проект Закону «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи» викликав стурбованість у сесійному залі. Водночас біля будинку Верховної Ради після тривалої перерви з'явилися пікетники — адже цей законопроект зачіпає життєві інтереси багатьох людей.

Доповідач, виконуючий обов'язки міністра з питань Чорнобильської катастрофи Володимир Холоша не переконав, на мій погляд, ані народних обранців, ані тих, хто пройшов усі кола чорнобильського пекла, у тому, що цей законопроект не погіршить становище цих людей.

Не дивно, що й запитання були колючі — на них в уряду відповіді також не було.

Більш послідовно і логічно обстоював поданий законопроект співдоповідач, заступник голови Комісії з питань Чорнобильської катастрофи Володимир Яценко, який, проте, підтримав пропозицію Голови Верховної Ради про перенесення слухання цього питання на 15 грудня.

У дебатах мова йшла про пільги, якими користувалися потерпілі від «мирного» атома. Однак брак коштів у бюджеті не означає, що треба змінювати Закон. Тим більше, є гіркий досвід, коли він може змінити статус потерпілого. На мій погляд, простіше зупинити дію статей на певний період, аніж урізати права людей на соціальний захист. Адже з роками здоров'я громадян не поліпшується, а погіршується. Ось що варто врахувати депутатам при розгляді цього законопроекту через два тижні.

У черговий раз постало питання про ратифікацію угоди між Україною і Європейським Союзом про надання нашій державі кредиту у 85 мільйонів екю. І знову ледь не стало політичним каменем спотикання. Хоча врешті здоровий глузд переміг. Водночас не можна не погодитися з Олександром Морозом в тому, що такі угоди урядовці повинні погоджувати із законодавцями, бо проценти, як і гроші, треба повертати рано чи пізно.

Потім депутати розглянули проект Закону про внесення доповнень до статті 4 Закону «Про підприємництво» і вирішили перенести його слухання на більш пізній термін.

В. К.

РОБОЧА ПОЇЗДКА ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ НА ПРИКАРПАТТЯ

(Початок на 1-й стор.).

На площі в центрі Галича біля пам'ятника архітектури XII століття — церкви Різдва Христового відбулося віче. На ньому виступив Президент України. Торкаючись справ повсякденних, Леонід Кучма відзначив, що ми зволікали з прийняттям радикальних економічних реформ. Хоча й жорсткі, але реформи нам необхідні, підкреслив Президент.

Після цього маршрут глави держави проліг в місто енергетиків Бурштин. Тут він ознайомився з роботою Бурштинської ДРЕС, потужність якої становить понад два мільйони мегават і яка є одним з кращих підприємств на Івано-Франківщині, працює стабільно.

Президент побував у місті хіміків Калуші. В палаці культури «Мінерал» Леонід Кучма і особи, які його супроводжували, ознайомились з видами продукції концерну «Оріана». Нині — це десять самостійних заводів. Один з них — олефіновий — відвідав Леонід Кучма. Він розмовляв з інженерно-технічними працівниками, на будівельному майданчику знайомився з спорудженням заводу по виробництву поліетилену. Після цього Президент побував на фабриці вінілових шпалер і на спільному українсько-німецькому виробництві «Вініфін», яке єдине в Україні виробляє покриття різноманітних видів.

В Івано-Франківську високий гість відвідав Державний технічний університет нафти і газу, музей мінералів. Леонід Кучма і особи, які його супроводжували, поклали корзину живих квітів до пам'ятника Івану Франку. В обласній держадміністрації відбулася нарада з керівниками підприємств і організацій. Йшлося про перспективи і проблеми розвитку нафтогазовидобувного комплексу на Прикарпатті, а також про перспективи розвитку хімічної і гірничої галузі на Івано-Франківщині.

У нараді взяли участь міністри, відповідальні працівники Кабінету Міністрів і Адміністрації Президента, народні депутати, представники регіонів, голови Волинської, Закарпатської, Львівської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької, Рівненської та Івано-Франківської облдержадміністрацій.

Відбулася прес-конференція. Після неї Президент і особи, які його супроводжували, поїхали в Коломийський район, де знайомилися з акціонерним товариством «Степан Мельничук».

25 листопада відбулася нарада з питань розвитку агропромислового комплексу, реформування земельних відносин.

Того ж дня Леонід Кучма і особи, які його супроводжували, повернулися до Києва.

(Укрінформ).

Урочистості



Цілителя — в академіки

Урочистий вечір з нагоди обрання народного цілителя Миколи Андрійовича Касьяна академіком Української академії наук національного прогресу відбувся у Кобеляцькому районному Будинку культури, що на Полтавщині.

На вшанування відомого лікаря зібралися гості не тільки із усіх районів Полтавщини, а й з інших областей України, близького й далекого зарубіжжя.

Із вітаннями до Миколи Андрійовича звернулися відомі діячі науки та культури, а посвідчення новому академіку вручив президент Української академії наук національного прогресу Олексій Оніпко.

Укрінформ.

Прем'єри

ХРЕЩЕННЯ РУСІ — МОВОЮ БАЛЕТУ



У Національній опері України ім. Т.Г. Шевченка відбулась прем'єра двох одноактних балетів Валерія Кікти «Володимир-Хреститель» і «Фрески Софії Київської». Звернення до славного історичного минулого, до часів Київської Русі, виражене мовою сучасної музики і сценічних засобів, вдало поєднується із загальним духом спадкоємності, зв'язку минулого з сьогоденням. Як величний гімн Хрещенню Київської Русі, події небувалого значення, закінчується спектакль.

Поставив його балетмейстер Юрій Пузаков, диригент-постановник — народний артист України і народний артист Росії Володимир Кожухар, сценографія та костюми — заслуженого діяча мистецтв України Марії Левитської.

Фото А.ПІДДУБНОГО (Укрінформ).

Повернулись на круги своя

В ОПІШНІ на Полтавщині відкрито науково-дослідний центр Державного музею-заповідника українського гончарства.

Древнє містечко — історична столиця вітчизняної кераміки, а щойно відкритий центр — перша ластівка заснованого тут музейного комплексу.

Невпізнанно змінилося приміщення колишнього гуртожитку нафтовиків: бездоганний інтер'єр, сучасна комп'ютерна техніка. Та головне багатство — Центр досліджень українського гончарства, Центр фундаментальних студій світового гончарства, Центр спеціальних методів досліджень кераміки, книгозбірня, архів, видавництво, аудіовізуальна студія. Мрія, але втілена! Насамперед руками молодого директора, доктора історичних наук Олеся Пошивайла і його однодумців, які не скаржились на труднощі, а працювали.

Численні гості, що побували на відкритті, мали на що подивитися: завідувач відділу археології Анатолій Гейко демонстрував свою знахідку — Перунів дуб; старійшина гончарів Михайло Китриш ліпив горщики на японському крузі. Найзавзятіші книголюби прикріпили до полиць з новинками видавництва «Українське народознавство», серед яких — національний культурологічний щорічник «Українське гончарство», «Ілюстрований словник народної гончарської термінології Лівобережної України», «Етнографія українського гончарства».

Тетяна ДЕНИСКО.

Полтавська область.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 366910.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311224.